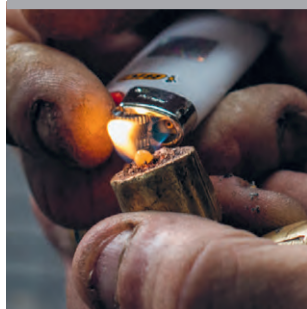

Mare

De vergeten soldaat van Oranje

Pagina 8

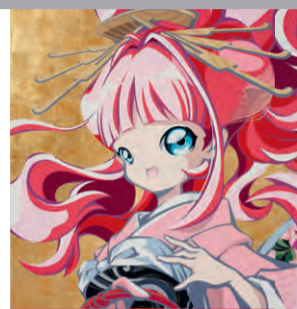
Verslaafd aan crack.
'Huidige aanpak om af te kicken is niet effectief'

Pagina 3

Het poeplaboratorium zoekt nog donoren om infecties te bestrijden

Pagina 7

Cool Japan: alles van Pokémon tot horror. En dansen met een robot

Pagina 11

Hoe kom ik hier doorheen?

Arts in opleiding haalt met barre zwemtocht geld op voor hersenonderzoek

Tien jaar geleden kon ze nauwelijks bewegen, vorige week zwom Annabelle Slingerland (44) van Robbeneiland naar het vasteland van Zuid-Afrika door ijskoud water met haaien, gevaarlijke stroming en hoge golven. Zo zamelde ze geld in voor de bestrijding van een onbekende hersenziekte.

DOOR SUSAN WICHGERS 'Ik probeerde een kindje te redden van de trambaan, en ben daarbij zelf in de kreukels geraakt. Ik kon moeilijk ademen, mijn ribben waren gebroken. Soms kon ik niet uit bed komen. De artsen hadden me eigenlijk opgegeven, in de zin van: je leeft wel, maar hier zijn de geraniums. Zoek maar een plek en accepteer je situatie.'

Annabelle Slingerland (44), arts-onderzoeker in opleiding bij het Leids Universitair Medisch Centrum grinnikt nu om dat advies.

'Ik accepteerde dat ik een ongeluk had gehad, daar was niets aan te ontkennen, maar ik kon wel wat aan mijn situatie doen. Ik woonde in de buurt van een zwembad met zo'n ondiep kinderbadje, en dacht

dat warm water misschien wel zou helpen. Het bewegen ging inderdaad steeds beter. Na een jaar kon ik in ieder geval zorgen dat ik bleef drijven. Toen maakte ik de overstap naar het wedstrijdbad, waar ik begon met zwemmen.'

Door de klap met de tram had ze ook hersenproblemen. Door haar verblijf in verschillende ziekenhuizen ondervond ze de frustratie van hersenpatiënten. 'Ik merkte hoe groot de *struggle* is als je zoiets hebt, als artsen niet precies weten wat er is en je het zelf ook niet kan verklaren.'

Via via hoorde ze over de erfelijke hersenvaatziekte CADASIL. Patiënten krijgen op jonge leeftijd te maken met beroertes en dementie door verminderde bloedtoevoer naar de hersenen. In Nederland is de ziekte bij 176 families vastgesteld, maar onlangs ontdekten onderzoekers dat CADASIL veel frequenter voorkomt dan gedacht. Omdat de klachten algemeen zijn en de ziekte vrij onbekend, stellen artsen vaak een verkeerde diagnose. Het LUMC doet als enige in Nederland onderzoek naar

de ziekte. 'Het is een kleinschalig onderzoek, maar met een groot effect', legt Slingerland uit. 'Het kan ontzettend veel voor de patiënten betekenen. En als zij gelukkiger zijn, is dat ook een wereld van verschil voor hun families.'

Slingerland besloot een inzamelingsactie te starten voor het CADASIL-onderzoek, met als tegenprestatie het volbrengen van één van de zwaarste zwemraces ter wereld: een tocht van drie à vier uur van Robbeneiland naar de Zuid-Afrikaanse kust.

Via de crowdfundingssite www.steenleiden.nl haalde ze er 5000 euro mee op. Het geld gaat naar het maken van MRI-scans, waarop de onderzoekers kunnen zien hoe bepaalde eiwitten zich tijdens de ziekte ontwikkelen. Donaties zijn nog steeds welkom, zegt ze.

Slingerland had al heel wat andere internationale zwemervaring opgedaan. In de VS trainde ze zes weken lang elke dag voor de tocht van Alcatraz naar de kust van San Francisco, die ze volbracht. 'Daarna

ging ik eigenlijk *sky high*. Ik werd gevraagd om voor diabetes het Kanaal over te zwemmen, een estafette van Frankrijk naar Engeland. Daar werd ik dan weer gevraagd voor een race in Siberië. Ik ben absoluut geen Olympische Spelen-figuur. Ik ben goed in navigeren, maar in een zwembad zullen sommige mensen me zo inhalen.'

Toch was de zee bij Kaapstad een compleet nieuwe ervaring voor haar. 'Toen ik daar voor het eerst in het water lag, dacht ik: hoe kom ik die tien kilometer door? De hoge golven en de kou zorgden voor een schok. Het water in Siberië was nog kouder, maar daar hoefde ik niet urenlang in te liggen.'

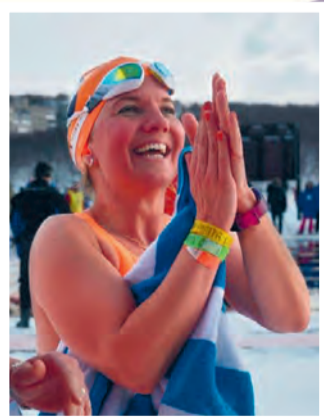
En niet te vergeten: haaien. 'Die Freek Vonk maakt een stoer verhaal van zo'n haaienbeet, maar ik heb mensen gezien met geamputeerde benen. Dat is geen *fun*. En als je nog meer pech hebt, word je helemaal opgeslokt. Sommige zwemmers vinden het griezelig als er zeehonden met ze mee zwemmen, omdat ze kunnen bijten, maar ik was daar

juist blij mee. Dan wist ik dat er geen haai in de buurt was.'

Het grootste gevaar in de Zuid-Afrikaanse zee is de mui: een sterke afwaartse stroming. 'De kans op verdrinking is veel groter dan de kans op een haaienbeet. In elke krant lees je erover. Het probleem is dat zwemmers tegen die sterke stroming in proberen te zwemmen, naar de kust toe. Dan raak je uitgeput. Je moet juist rustig blijven, je laten meevoeren tot je voelt dat je langzaam uit die mui kan zwemmen.'

Ze legde de ruim tien kilometer binnen drie uur af. Het laatste stuk was het zwaarst. 'Mijn theorie is dat tachtig procent van het zwemmen mentaal is. Als ik het moeilijk heb, vertel ik mezelf een verhaaltje: "Als ik nu een uur zwem, dan ben ik een stuk verder. Het enige wat ik hoefde te doen, is dat strand te bereiken."

Robbeneiland, waar Nelson Mandela opgesloten zat, is volgens haar symbolisch voor de situatie van CADASIL-patiënten. 'Ze zetten zichzelf in een gevangenis in hun hoofd, door te denken in onmogelijkheden en te wachten op een oplossing. Maar ze moeten juist kijken hoe ze in de tussentijd vooruit kunnen komen.'

Annabelle Slingerland: 'Ik was blij dat er zeehonden meezwommen, dan wist ik dat er geen haai in de buurt was.'

Een van de deelnemers aan de zogeheten *Freedom Swim*, tussen Robbeneiland en Kaapstad.

Advertentie

Marketingexperiment:
#16u/wk #bellen
#websites #sales
#socialmedia #B2B
#onderzoek

www.waardenkijjaan.nl
wij aan jou als onze nieuwe collega!

Wie heeft de mooiste almanak?

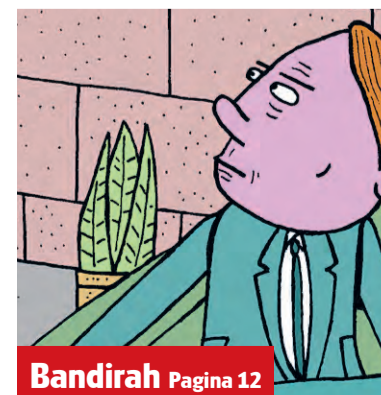
Ook dit jaar belooft *Mare* de vereniging met de meest originele almanak met een fust bier. Inleveren voor 15 juni bij de redactie, Reuvenplaats 3, Leiden.

Meer aandacht voor autistische student

De bètafaculteit wil meer vrouwen trekken, en beter leren omgaan met autistische studenten. Dat staat in het nieuwe actieplan diversiteit.

'Oneerlijke' eis over taalniveau Engels

Bij Geesteswetenschappen moeten instromers uit het hbo voortaan aantonen dat hun niveau van Engels voldoende is. Niet eerlijk, vinden studenteraadsleden.

Bandirah Pagina 12

Pagina 2 en 5

Pagina 4

Hokjes

DOOR ANOUSHKA KLOOSTERMAN Docenten van de bètafaculteit willen leren hoe ze met autistische studenten moeten omgaan. Want die zijn – geheel volgens cliché – bovengemiddeld aanwezig bij technische studies. Hoeveel het er precies zijn, is niet duidelijk, maar het zijn er in ieder geval genoeg dat docenten zelf aangeven behoefte te hebben aan extra begeleiding (zie pagina 5). Ondanks hun eigen overvolle agenda's. Applaus voor die docenten, in ieder geval.

Voor mensen met autisme is het ook fijn. Als je zodanig anders bent *gewired* dat je niet kunt meekomen, of – onbedoeld – een stoorzender bent tijdens colleges, is het fijn als je omgeving daar begrip voor heeft, en weet hoe ze met jouw specifieke uitingen moet omspringen. Dat scheelt stress, en blijft er energie over om je op je studie te richten en die netjes in vier jaar af te maken.

Het past ook in het hokjesdenken van de universiteit. Geen Nominale Student? Andere redacties tot last? Tja, daar moeten voorzieningen voor komen.

Maar autisme is een spectrumstoornis. Dat wil zeggen dat sommige mensen heel erg, en anderen maar een klein beetje autistisch zijn.

Zo iemand *kan* misschien moeilijk zijn tijdens colleges. Bij mijn studie zaten er een paar tussen die bijvoorbeeld niet doorhadden dat een collegezaal geen geschikte plek is om porno te kijken, ook niet met koptelefoon op. Maar niet iedereen is Sheldon van *The Big Bang Theory*. De meeste studenten kunnen zich min of meer aanpassen aan situaties waar iemand met autisme moeite mee kan hebben, zoals presentaties en groepsopdrachten.

Vroeger was dit nooit zo'n probleem. Maar

hoe meer aandacht er wordt besteed aan 'afwijkingen' in het kader van diversiteit, hoe meer druk op studenten om zich aan te passen en vooral nominaal de studie af te maken. Want er zijn toch faciliteiten? En de docenten volgden zelfs extra trainingen! Waarom gaat het dan toch nog mis?

Studenten en docenten voelen al hoge druk, door de tikkende studietoelatingmeter en het vooruitzicht te moeten concurreren met tweehonderd andere sollicitanten voor je eerste baan. En de universiteit wil dat studenten binnen vier jaar klaar zijn, want dat levert sneller geld op. Ondertussen is het aantal studenten dat lijdt aan depressie en burn-out is de afgelopen jaren flink gestegen.

De universiteit houdt van hokjes. De verleiding is groot om probleemgroepen zo snel mogelijk te identificeren, te benoemen, en daar trainingen en specialisten op te zetten.

Allemaal symptoombestrijding. Dat er in de toekomst geen studenten meer zullen zijn die gehinderd worden door hun andere hersenstructuur, omdat er genoeg hulp wordt geboden, is een fantasie.

En daarvoor is een leger psychologen nodig. Voor elke student één. Een *life coach* die achter je zit tijdens colleges, je wakker houdt als je wegdroomt, elke sociale *faux pas* corrigeert en je helpt relativeren als het allemaal teveel lijkt. Kijken of het toekomstige kabinet daar wat budget voor wil vrijmaken.

Colofon

Redactie-adres Reuvenplaats 3, 2311 BE Leiden
Postbus 9500 2300 RA Leiden
Telefoon 071-527 7272
Website mareonline.nl
E-mail redactie@mare.leidenuniv.nl
De redactie is op vrijdag gesloten.
Opname circa 15.000
Hoofredactie
Frank Provoost frank.provoost@mare.leidenuniv.nl
Redactie
Vincent Bongers vbongers@mare.leidenuniv.nl
Bart Braun bbraun@mare.leidenuniv.nl
Anoushka Kloosterman a.kloosterman@mare.leidenuniv.nl
Marleen van Wesel h.g.van.wesel@mare.leidenuniv.nl
Susan Wichgers (stagiar) susanwichgers93@gmail.com
Medewerkers

Femke Blommaert · Mattijn de Groot · Holger Gzella · Marit de Roij · Marlies Rothoff · Benjamin Sprecher
Fotografie Taco van der Eb · Marc de Haan
Illustraties Bas van der Schot · Bandirah · Silas.nl
Basisonderwerp Roeland Segaar, Dokwerk Communicatie
Art direction en vormgeving Marcel van den Berg
Drukwerk Rodi Rotatiedruk, Broek op Langedijk
Advertenties Bureau van Vliet B.V.
Postbus 20 2040 AA Zandvoort
Telefoon 023 - 571 47 45

Redactieraad
Prof. dr. J.C. de Jong (voorzitter) · Prof. dr. F. Israel (vice-voorzitter) · Dr. Hans Vollaard (secretaris) · Maxim Allaart · Asel Arykbaeva · Joline Cramer · drs. Bart Funnekotter · Marlou Grobbon · drs. Malou van Hintum · mr. Folkert Jensma · Josephine Say · Prof. dr. Nico Schrijver
Jaarabonnementen
Een jaarabonnement op *Mare* loopt van september t/m juni. Belangstellenden kunnen *Mare* thuisgestuurd krijgen door €35 over te maken op IBAN NL68RAB00103257950 ten name van Universiteit Leiden (o.v.v. *Mare* en SAP-nummer 6200092091) en vervolgens een bevestigingsmail met daarin hun adres te sturen naar redactie@mare.leidenuniv.nl. Studenten betalen €25.
Ter controle graag in de bevestigingsmail ook het studentnummer vermelden.
Adreswijzigingen
Alleen schriftelijk met postwikkelt.
Klachten en opmerkingen over de toezending van *Mare* 071-5277272.
Mededelingen voor het op donderdag verschijnende nummer moeten uiterlijk de voorafgaande donderdag 16.00 uur in het bezit van de redactie zijn.
ISSN 0166-3690

Column

Randstedelijke arrogantie

Eens in de zoveel tijd ga ik een weekendje naar mijn ouders. Ik kom uit een Brabants dorp dat voor de gemiddelde Leidenaar zo obscuur klinkt dat ik het meestal aanduid met 'in de buurt van Tilburg', een stad die met name bekendstaat om haar lelijkheid – en als je er vandaan komt zal je dat in Leiden ingepeperd worden ook.

Het is een keurig dorp waar iedereen elkaar kent en netjes op de VVD stemt. Het is ook een dorp waar je na een kort bezoek meteen weer met beide benen op de grond staat. Elke licht-progressieve opmerking die ik me laat ontvallen wordt direct afgedaan als 'D66-lulkoek' en wanneer ik iets zeg over de openingstijden van de winkels of de rust op straat kijkt men me enkel meewarig aan. Ik moet niet denken dat ik het beter weet nu ik boven de rivieren woon.

Dat denken mensen boven de rivieren over het algemeen namelijk wel. Dat begint al op de universiteit. Ik denk dan niet alleen aan Maarten van Rossems befaamde uitspraak over de gebochelde boeren met puisten die hij langs het spoor manke ezels zag voortdrijven toen hij – wereldreiziger dat hij is – eens in Drenthe kwam, maar meer aan de nonchalante opmerkingen die er bij docenten nog wel eens insluipen.

Zo was er bijvoorbeeld die man die over provincies buiten de Randstad sprak als 'die uithoeken van het land waar sommigen van jullie vandaan komen'. Hij voegde daar direct aan toe dat hij zelf oorspronkelijk ook uit zo'n uithoek afkomstig was, wat de boodschap eigenlijk alleen maar bekrachtigde: verhuizen naar de Randstad is vooruitgang.

Memorabel was ook die keer dat een docent tegen een Limburgs meisje zei dat ze haar naam niet goed uitsprak. De man was bloedserieus en de hilariteit die zijn opmerking in het lokaal veroorzaakte, ontging hem geheel. Zo'n intermezzo lijkt in eerste instantie vooral komisch, maar de ondertoon is serieus: de manier waarop wij hier spreken is de norm en de rest van het land past zich maar aan.

Op een iets hoger niveau vertaalt dit zich naar merkwaardige keuzes in de ondertiteling op de Nederlandse televisie. Elke zachte g en elke Twentse tongval moet worden ondertiteld, maar als iemand in plat Amsterdams staat te orenen op de vaderlandse televisie zoekt de rest van het land het maar uit.

'De provincie' is iets om over te lachen. Daar, ver weg van de beschaafde wereld, in de achtertuin van de stedenring hobbelen boeren en gepensioneerd achter de echte wereld aan. Mensen die ook niet beter weten. Of, erger nog, mensen van wie het bestaan voor het gemak maar even wordt vergeten. Dit viel me weer op toen ik Sylvana Simons in een talkshow hoorde zeggen dat 'we het er inmiddels met z'n allen wel over eens zijn dat Zwarte Piet niet meer van deze tijd is', een uitspraak zo absurd dat hij alleen gedaan kan worden door iemand die nooit buiten de grote steden komt.

Deze Randstedelijke arrogantie is niets nieuws – toen koning Willem II het Haagse leven twee eeuwen geleden verruilde voor Tilburg werd hij al weggehoond door zijn ministers – maar heeft wel serieuze gevolgen voor mensen die zo onfortuinlijk zijn niet in de Randstad te wonen. Als Rotterdam zou zijn geteisterd door aardbevingen was de gaswinning allang verlaagd, misschien zelfs stopgezet. De mobiele bereikbaarheid van Gelderland zou binnen een oogwenk verbeterd worden als de provincie wat westelijker lag. Dat het innovatieve Noord-Brabant een belangrijke groeimotor is van de Nederlandse economie en dat de agrarische sector in de oostelijke provincies de ruggengraat vormt van diezelfde economie, daar worden in de Randstad enkel de vruchten van geplukt.

Dit begint uiteindelijk allemaal bij ons, studenten die uit verre uithoeken van het land naar een universiteit in de Randstad komen. Als wij trots zijn op onze afkomst en niet veranderen in onze leraren keert het tij vanzelf. Ze weten hier niet beter.

MARIT DE ROIJ is student geschiedenis en Russische Studies

Mensen

Cut the crack!

Veelbelovende medicijnen om af te kicken onderzocht

'Stoppen met gebruiken is lang niet altijd meer mogelijk. Maar het gebruik stabiliseren is net zo belangrijk.'

Om crackverslaafden te laten afkicken is gedragstherapie ongeschikt, vindt verslavingspsycholoog Mascha Nuijten. Daarom onderzocht ze het effect van geneesmiddelen op gebruikers.

DOOR VINCENT BONGERS 'CRACK, CRACK, CRACK. Dat is het enige wat je nog denkt, voelt en wilt', schrijft 'Judas' op drugsforum.nl over de gevaren van het gebruik van gekookte cocaïne oftewel crack. 'Op dat moment is het meestal al te laat. Dan wordt het moeilijk om zonder te kunnen. Het vormt zo'n aanslag op je gezondheid dat je al snel in een uitgeteerde zombie verandert. Je doet dingen die je voorheen niet voor mogelijk gehouden

zou hebben: familie bestellen, de prostitutie ingaan...'

'Het is gebaseerd op cocaïne', vertelt Mascha Nuijten, die als psycholoog in de verslavingszorg werkt en in Leiden promoveerde op een onderzoek naar farmacologische therapieën voor crackverslaafden. 'De coke die gesnoven wordt, is een zout. Als je dat spul aansteekt, verbrandt het gewoon. Het heeft dan nauwelijks effect. Maar als je een base maakt van cocaïne, krijg je 'crack'. Die rook je in een pijp, of verhit je op aluminiumfolie, zodat je de dampen kunt inademen.'

Crack geeft een sterkere roes dan gewone cocaïne en is zeer verslavend. 'De groep die coke snuift, is vaak de recreatieve gebruiker', aldus Nuijten. 'Al ligt verslaving ook daar op de loer. Maar crack zie je va-

ker bij mensen aan de rand van de maatschappij, verslaafden die ook alcohol of heroïne gebruiken. Ze hebben allerlei problemen, en zijn alleen nog maar bezig met scoren. Het is heel moeilijk om hen te helpen. Stoppen met gebruiken is lang niet altijd meer mogelijk. Dat hoeft overigens ook niet de doelstelling te zijn. Het gebruik stabiliseren is net zo belangrijk.'

Er zijn alleen in de drie grootste Nederlandse steden al zo'n zeven-duizend crackverslaafden bekend. 'Maar lang niet iedereen meldt zich bij de hulpverlening.' De huidige aanpak is niet erg effectief, stelt Nuijten. 'De meest aangeboden behandeling is cognitieve gedragstherapie: waarom en wanneer gebruik je? Hoe kun je beter omgaan met die impuls? Die therapie vereist aandacht, concen-

tratie en organisatie. Daar hebben verslaafden juist veel moeite mee: die vaardigheden zijn juist aangetast door het gebruik. Veel verslaafden vallen vroegtijdig uit.'

Er bestaat volgens haar een beter alternatief: contingentmanagement, oftewel: goed gedrag belonen. 'Een verslaafde die bijvoorbeeld met urinemonsters kan aantonen geen crack te hebben gebruikt, krijgt dan geld. Deze behandeling is effectief, maar wordt in Nederland niet gebruikt. En dat moet wel, vind ik. Alleen: het stuit op ideologische bezwaren. Men denkt: "Je geeft toch ook geen geld aan een dief om niet te stelen?"'

Daarom onderzocht ze ook de farmacologische aanpak en keek naar drie veelbelovende geneesmiddelen voor de behandeling van crackver-

slaving: medicijnen die effect hebben op het beloningssysteem in de hersenen. Topiramaat is een middel tegen epilepsie dat de hunkering naar cocaïne kan verminderen. De crack-high is minder heftig door dit medicijn, dus drugsgebruik wordt minder interessant voor de verslaafde. Althans, dat is de theorie. Dat effect zagen we niet terug, al werd het middel heel slecht ingenomen. Slechts veertien procent van de deelnemers aan het experiment heeft het gedurende de gehele periode geslikt. Maar bij de verslaafden die het wel trouw innamen, zagen we ook geen afname.'

Ook het volgende middel, modafinil, werd slecht ingenomen. 'Dat is een stimulerend medicijn tegen slaapstoornissen. Maar bij de patiënten die het minimaal acht weken innamen, zagen we wel een flinke afname van het gebruik van crack, die we niet zagen bij de patiënten die het minder trouw innamen. Geen keihard bewijs, maar het middel heeft potentie.'

Het meest effectief lijkt nog een therapie met het medicijn vertraagde afgifte dexamfetamine. 'Dat is eigenlijk bedoeld voor mensen met ADHD. Het is een plaatsvervanger voor cocaïne. In zekere zin wordt de verslaving dus in stand gehouden, maar het heeft niet de grote nadelen die ongecontroleerd cocaïnegebruik heeft. Het inademen van crackdampen is een grote aanslag op de gezondheid. Het beschadigt bijvoorbeeld de longen. Drugs zijn ook vaak versneden met allerlei troep. Dat is bij de dexamfetamine natuurlijk niet zo. Met vertraagde afgifte dexamfetamine gingen de verslaafden minder crack gebruiken. Een belangrijke kanttekening is wel dat al de personen die aan dit programma meededen ook medische heroïne verstrekt kregen. We weten dus niet zeker of het ook bij andere crackverslaafden werkt, al vermoeden we van wel.'

Enige probleem: 'Het middel is niet geregistreerd in Nederland, daar moet echt verandering in komen.' De gewone variant, die direct afgegeven wordt, is wel goedgekeurd, maar geeft de gebruiker bij elke inname een high, waardoor het risico op misbruik veel groter is.'

Frutti di Mare

Snel oplappen, of swappen

DOOR MARLEEN VAN WESEL 'Ik was echt vreselijk met fietsen. Als student heb ik er negen versleten in drie jaar tijd', vertelt Valérie Bense (22, student internationale betrekkingen en organisaties). Kapot, gejat of verkeerd geparkeerd en verwijderd door de gemeente.

Sinds kort is echter de Delftse studentenstartup Swapfiets in Leiden neergestreken, in een voormalig garagepand aan de 2e Binnenvestgracht. Voor een vast bedrag per maand, 12 euro voor studenten, heb je altijd een werkende fiets. Melle Minderhoud (24, technische bestuurskunde, TU Delft), die zelf eerst op de Delftse locatie werkte, stuurt het Leidse team van fietsmakers en swappers aan.

Voor de oude garagedeur stopt net een witte auto met dakdragers. 'Onze Swapauto', verklaart Bense. Twee jongens van het swapteam komen even wat gereedschap halen. 'Als je fiets kapot is, bel je de Swapfoon en dan komt de Swapauto naar je toe: thuis, op het werk of bij college. En als we je fiets niet binnen enkele minuten kunnen fixen, swappen we 'm direct voor een andere', zegt Bense. De service geldt niet buiten Leiden. 'Althans, niet voor een belletje uit Friesland. Bij Asopos,

in Leiderdorp, helpen we je natuurlijk ook.'

Zelf begon ze als klant. Inmiddels is ze verantwoordelijk voor de communicatie. Dat je goedkoper uit kunt zijn met een eigen fiets van Marktplaats, wuift ze weg. 'Het klinkt misschien een tikkeltje zweverig, maar het draait niet alleen om de fiets. Ook om het feit dat je nooit meer beperkt wordt door problemen met die fiets. Je bent hem nooit een poosje kwijt bij de fietsmaker, reparaties kosten niets extra en tweedehands weet je tenslotte niet of je bij een boefje koopt.'

Het slaat aan: er rijden al zo'n driehonderd Swapfietsen met kenmerkende blauwe voorbanden door Leiden, naast de fietsen met rode zadels van de vergelijkbare Leidse studentenstartup EasyFiets.

Delftse studenten hebben in andere steden de bijnaam 'fietsmakers'. 'De TU is natuurlijk gericht op techniek, maar óók op nieuwe ondernemingen', zegt Minderhoud. 'De Delftse mentaliteit is je bij een probleem direct afvragen wat de vetste oplossing is. In Leiden gaan ze het probleem eerst eens uitgebreid definiëren', zegt Bense, die een minor aan de TU volgde. 'Maar het

zijn inderdaad een stelletje fietsmakers, in Delft. Laatst, bij een afscheidsborrel van een medewerker, hielden ze een wedstrijdje banden verwisselen.'

Na Leiden zijn er vestigingen geopend in Groningen, Utrecht en Nijmegen. 'Deze week beginnen we in Rotterdam en Eindhoven, later deze maand in Amsterdam en Tilburg', vertelt Minderhoud. De Leidse vestiging heeft al enige een winkel, met Chesterfieldbanken, kamerplanten en een rij fietsen. 'Dat was hier toevallig mogelijk', vertelt Minderhoud. 'Veel mensen wandelen nieuwsgierig naar binnen en vertrekken vervolgens met een fiets.'

Achterin bevindt zich de werkplaats, met reservewielen aan de muur, stellingen vol onderdelen en een werkblad met zowel de theevoorraad als enkele spuitbussen kettingolie. Er staat één fiets. 'Die is niet eens kapot', vertelt Minderhoud. 'En hij hoort eigenlijk niet in Leiden. Het is een Delftse fiets, die opdook in het depot van de gemeente Leiden, tussen de verwijderde fietsen.'

De Swapauto moet in Leiden zo'n tien keer per week uitrukken. 'Vaak voor lekke banden of lege batterijen van fietslampjes', zegt Minderhoud. 'Zoveel kan er niet kapot aan deze

Fiets kapot? Bel de Swapfoon, dan komt de Swapauto. 'Vaak voor lekke banden of lege batterijen van fietslampjes.' Foto Taco van der Eb

fietsen, maar als je pech hebt met een slag in je wiel, doen we niet moeilijk.' En over diefstal eigenlijk ook niet. 'We doen dan samen aangifte bij de politie, dus wie daarover zou liegen, liegt niet alleen tegen ons.' Bense: 'Als je allebei de fietsloten gebruikt hebt, be-

taal je veertig euro eigen risico, en krijg je gewoon weer een nieuwe fiets. Als je slechts één slot gebruikt hebt ook, maar dan betaal je honderd euro.' Dat gaat op basis van vertrouwen, maar: 'In Delft wordt al gewerkt aan een techniek om dat te kunnen checken.'

Nieuws

Hoger beroep opruier

Bestuurskundestudent Shabir Burhani is ook in hoger beroep veroordeeld voor opruiming. Eerder kreeg hij 240 uur en een maand voorwaardelijke gevangenisstraf, dat wordt nu 180 uur en twee maanden voorwaardelijk. Onder de opruimende uitspraken viel onder meer zijn oproep 'Moge Allah ze bestraffen en laten lijden', waarbij hij duidde op onder meer de Leidse hoogleraar Afshin Ellian en islamcritica Ayaan Hirsi Ali. Als gevolg van de uitspraak kreeg Ellian extra beveiliging toegekend. De hoogleraar besloot vorig jaar aangifte te doen.

Technische geneeskunde

Vanaf september 2017 kunnen studenten starten met de masteropleiding technische geneeskunde. De driejarige master is een samenwerking tussen Universiteit Leiden, TU Delft en Erasmus Universiteit Rotterdam. Het is een vervolg op de bacheloropleiding klinische technologie, in 2014 opgezet door dezelfde drie universiteiten. Volgens TU Delft is technische geneeskunde zowel een wetenschappelijke als een beroepsgerichte opleiding, vergelijkbaar met de master geneeskunde. Afgestudeerden kunnen aan de slag als klinisch technoloog. Ook studenten met een afgeronde bachelor geneeskunde kunnen doorstromen naar deze nieuwe masteropleiding. Zij moeten dan eerst een schakelprogramma volgen.

Bijeenkomst Open Science

Alle wetenschappers in Nederland zijn uitgenodigd om mee te denken over het Nationaal Plan Open Science, tijdens een bijeenkomst op 29 mei op de TU Delft. Het snel en breed beschikbaar stellen van wetenschappelijke kennis staat al sinds 2013 op de agenda. In een Kamerbrief blikt Sander Dekker, staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, in januari al terug op de stappen die sindsdien gezet zijn, maar hij kondigde ook een plan voor de toekomst aan. De ambitie van Nederland is om honderd procent open access te publiceren in 2020. Op de bijeenkomst kunnen onderzoekers hun ideeën daarover laten horen, en bespreken wat er in de praktijk nodig is voor die ambitie.

Zomerjas

Er komt dit voorjaar geen nieuwe editie van Summerjazz, dat in 2011 werd opgezet door toenmalige leden van Quintus. In plaats daarvan komt de organisatie op 26 augustus met een breder programma: meer festival, genaamd Zomerjas, eveneens in de Leidse Hout. Afgelopen jaar ontstond er nog schade aan het grasveld, doordat het rond het festival hard regende. Sleutelstad.nl meldt dat Zomerjas nu samen met de gemeente gebruiksregels opstelt voor het park. In ruil daarvoor draait de organisatie niet op voor alle schade. De programmering van Zomerjas is nog niet bekend.

Trix trekt veel volk

Meer dan 250.000 bezoekers zijn naar Naturalis gekomen om Trix, de Tyrannosaurus rex van het museum, te bekijken. Het skelet van de dinosaurus staat nu acht maanden in Leiden. De bezoekersaantallen overstijgen de verwachting. Trix staat nog tot 5 juni in Naturalis, en gaat daarna naar het wetenschapsmuseum Cosmo Caixa in Barcelona. Naturalis is op zoek naar een VIP-Trix. Die mag op 6 juni als laatste naar Trix kijken en de deuren van het museum dichtdoen. Daarna mag hij of zij alvast mee naar Barcelona om de nieuwe standplaats van Trix te bekijken. Meer informatie staat volgens Naturalis binnenkort op hun website.

OV op 5 mei

Opgelet! Weekend-OV-houders reizen in verband met Bevrijdingsdag al gratis vanaf 4 mei om 12.00 uur. Studenten met een week-OV reizen op 5 mei juist met 40 procent korting.

Kritiek op taaleis Engels

'Oneerlijk dat studenten een dure toets moeten doen'

Propedeuse-instromers uit het hbo moeten voortaan aantonen dat hun niveau van Engels voldoende is. Dat staat in de onderwijs- en examenregeling van Geesteswetenschappen voor komend collegejaar, voor Engelstalige opleidingen. Ook voor internationale studenten geldt een taaleis. Studentraden vinden dat niet eerlijk.

DOOR MARLEEN VAN WESEL 'Bovendien komt de taaleis in de memo van het faculteitsbestuur een beetje uit de lucht vallen', merkt studentradslid Daniël Amesz (BeP) op.

Sinds enkele jaren is het wettelijk toegestaan om extra toelatingseisen te stellen aan studenten die met een hbo-propedeuse instromen op de universiteit. In de onderwijs- en examenregeling (OERen) voor komend collegejaar wil het faculteitsbestuur van Geesteswetenschappen daarvoor het eerst gebruik van maken, met een taaleis Engels voor Engelstalige opleidingen. Die OERen werden afgelopen faculteitsraadsvergadering besproken.

Daarin stond onder meer: 'Over het algemeen is niet zichtbaar dat studenten met een hbo-propedeuse duidelijk slechter presteren dan studenten met een vwo-diploma. Uit beschikbare gegevens over studiesucces komt deze groep niet als probleemgroep naar boven.'

Amesz: 'Er staat eigenlijk: "Er is geen enkel probleem, maar hier is toch een extra eis."

'We willen inderdaad geen extra eisen stellen aan hbo-instromers, behalve aan hun niveau van Engels wanneer zij een Engelstalige opleiding gaan doen', verduidelijkt vice-decaan Egbert Fortuin. 'Het blijkt namelijk dat hun Engels slechter is dan dat van vwo'ers.'

Volgens Waldemar Wolters, International Student Party, wordt nog een groep gediscrimineerd door taaleisen: internationale studenten. 'Steeds meer studies stappen over op het Engels. Vwo'ers worden gewoon aangenomen, ook met een 5,5 op hun cijferlijst. Duitse studenten, die volgens hun curriculum een vergelijkbaar niveau zouden moeten hebben, moeten een taaltoets doen.'

Voor onder meer Dutch Studies, International Studies, South and Southeast Asian Studies en Urban Studies geldt inderdaad een minimumniveau van het Engels. Een Ne-

derlands vwo-diploma en nog enkele internationale diploma's volstaan volgens de OERen. Anders moet de student bijvoorbeeld beschikken over een TOEFL-score.

'We kennen het vwo heel goed', verklaart Fortuin het onderscheid. Het checken van allerlei internationale vooropleidingen zou volgens decaan Mark Rutgers 'een zeer complexe aangelegenheid' zijn. Als voorbeeld noemt Rutgers Engeland, waar je voor verschillende vakken op verschillende niveaus examen kunt doen.

Wolters maakt op een kladdblaadje een snelle schatting van de kosten voor al die toetsen van internationale studenten. 'In onze beleving is het oneerlijk voor een grote groep studenten, dat ze een dure toets moeten doen', vindt ook Amesz.

'Je kunt die last bij de universiteit leggen, maar dat gaat weer af van ons onderwijsbudget', reageert Rutgers vanuit het bestuur. En op Wolters' voorstel om in elk geval beter te kijken naar veelvoorkomende vooropleidingen: 'Dat zou ik dan liever in VSNU-verband doen, en niet als één faculteitje.'

Omgekeerd wil Wolters weten: 'Is er überhaupt getoetst of mensen met een 4 of 5 op hun vwo-eindlijst

ook meer moeite hebben met hun opleiding?' Daarover is volgens het bestuur wel onderzoek beschikbaar bij het ICLON, maar, benadrukt Fortuin: 'We ontvangen nu geen geluiden over knelpunten bij vwo'ers, waardoor een aanleiding ontbreekt om daarvoor de regels te verande-

ren.' Na een zoveelste tegenwerping over verplichte dure taaltoetsen, gooit de vice-decaan het over een andere boeg: 'Over deze tekst is goed nagedacht. Het is niet geschreven door domme mensen.' Niet veel later stemt de raad unaniem in met de OERen voor komend collegejaar.

Honderd voldoende herkanst

De onderwijs- en examenregeling (OER'en) worden elk jaar per faculteit opnieuw vastgesteld. De faculteitsraadsleden hebben daarbij instemmingsrecht. Het zijn regels waarin bijvoorbeeld is vastgelegd welke toelatingseisen er voor opleidingen gelden en hoelang docenten over het nakijken van tentamens mogen doen. De OER'en mogen niet afwijken van de wet en de Leidse universitaire richtlijnen, maar er is wel enige vrijheid. Zo verschillen de regels over het mogen herkansen van voldoende per faculteit. Bij Geesteswetenschappen werd dat vorig jaar bijvoorbeeld ingevoerd, op verzoek van de raadsleden. Er werd toen niet direct overeenstemming bereikt met

het bestuur, waardoor het stemmen over de OER'en verschillende malen werd uitgesteld. Dit jaar kwamen ze er dus sneller uit. Alleen aan een formulering over de nakijktermijn werd ter plaatse nog iets gesleuteld. Het herkansen van voldoende blijft komend jaar onder de huidige voorwaarden mogelijk. 'Wij als faculteitsbestuur zijn tegen het herkansen van voldoende', benadrukte vice-decaan Egbert Fortuin nog eens. Het bestuur vond het echter te vroeg om de huidige praktijk al te evalueren. De raad was het daarmee eens. Zo'n honderd geesteswetenschappenstudenten hebben sinds de invoering al gebruik gemaakt van de mogelijkheid. MWW

Weer botsing over open access

De VSNU en Oxford University Press komen niet uit onderhandelingen over open access.

Veel wetenschappelijke publicaties zitten verstopt achter een betaalmuur. Hier op de universiteit kunt u ze lezen, want de universiteit betaalt – elk jaar ietsje meer, trouwens. De rest van de wereld, die via de belastingen het onderzoek en het schrijven erover mogelijk maakte, kan er niet bij.

De wetenschap wil daar eigenlijk van af, en steeds meer overheden ook. In Duitsland liggen de universiteiten overhoop met Elsevier, in Amerika eist miljardenverstrekker

NIH publicatie zonder betaalmuur, en in Nederland heeft staatssecretaris Dekker een hard doel gesteld. Als je onderzoek van Nederlands belastinggeld is betaald, moet het gratis toegankelijk zijn. Open access, heet dat. Wetenschappers willen echter niet domweg een PDFje online knallen: het kwaliteitsstempel van de tijdschriften speelt een belangrijke rol in hun carrières. Ze willen in dezelfde toffe bladen publiceren als eerst, maar dan dat 't artikel via open access beschikbaar is.

Dat vinden de uitgevers van die bladen prima, als je maar betaalt. En daar hebben universiteiten nou

net niet zo'n zin in, want ze betalen ook al voor het onderzoek, de peer review en het abonnement.

Dus wordt er elke keer hard gepingeld tussen de Nederlandse universiteiten, verenigd in de koepel VSNU, en de uitgevers. In 2015 zag het er lang naar uit dat gigant Elsevier en de VSNU zouden botsen, en nu is dat met het veel kleinere Oxford University Press gebeurd. OUP geeft vooral boeken uit, maar ook een aantal medische bladen, en de tijdschriften van wetenschappelijke verenigingen als de Linnean Society (taxonomie) en FEMS (microbiologie).

De botsing betekent dat alles dat

vanaf 1 mei in één van de plusminus vierhonderd OUP-bladen verschijnt, niet meer te lezen valt via de universiteitsbibliotheek. Wie open access wil publiceren in een OUP-blad, zal daarvoor zelf de extra kosten moeten betalen.

De UB heeft wat tips op haar website gezet over hoe je de vers opgeworpen betaalmuren kan proberen te omzeilen. Wetenschappers die redacteur zijn van een OUP-blad – en u raadt het al, ook dat doen ze gratis of voor te weinig – krijgen van de VSNU de oproep om bij hun uitgever te klagen over het gebrek aan medewerking richting meer open access. BB

Meer vrouwen, extra aandacht autisme

Bètafaculteit komt met diversiteitsplan

De bètafaculteit wil meer vrouwen trekken, en beter leren omgaan met autistische studenten. Dat staat in het nieuwe actieplan diversiteit.

DOOR BART BRAUN Eind 2018 moet het percentage vrouwelijke professoren en het percentage vrouwelijke tenure-trackers (postdocs met uitzicht op een vaste aanstelling als hoogleraar) hoger zijn.

De pot met geld die onderwijsminister Bussemaker vorig jaar

beschikbaar stelde voor meer vrouwelijke hoogleraren, moet in elk geval drie aanstellingen opleveren. Daarnaast moet in de benoemingscommissies van alle hoogleraarposten tenminste één vrouw komen te zitten.

Er moeten ook betere voorzieningen voor blinden en slechthorenden komen, maar daarvoor is nog geen concrete datum gepland.

Ook aan de studentenkant richt de diversiteitsaandacht zich op de ondervertegenwoordiging van

vrouwen. Bij informatica is zo'n tien procent van de eerstejaars vrouw, bij de andere 'harde' bètavakken ongeveer een kwart. Speciale 'ladies days' voor aankomende studentes moeten dat gaan opkrikken.

Ook komt er aandacht voor de relatief hoge uitval onder 'bi-culturele studenten': die haken universiteitsbreed wat vaker af. Of dat bij de bèta-studies ook het geval is is niet zo makkelijk vast te stellen, omdat het relatief kleine opleidingen zijn. Bij het wat grotere BioFarmaceuti-

sche Wetenschappen lijkt het in elk geval te spelen. Prof. dr. Marcellus Ubbink waarschuwde maandag tijdens de faculteitsraadsvergadering voor een teveel op iemands achtergrond gerichte aanpak: 'Je moet corrigeren voor bijvoorbeeld een gemiddeld lagere sociaal-economische status. Je wil deze studenten niet in een hoek duwen als dat niet relevant is.'

De bètafaculteit telt relatief veel autistische studenten. Zo'n zeventig FWN-studenten zijn op grond

van hun autisme wel eens langs geweest bij Fenestra, de Plexus-tak voor studeren met een handicap. Dat is ongeveer vijf procent van alle bèta's in spe. 'Die groep komt nu dankzij betere begeleiding vaker door het middelbaar onderwijs heen, en dat is heel goed. Maar hoe moeten wij daarmee omgaan?' vatte onderwijsbeleidsmedewerker Eline Bergijk het probleem samen. In speciale trainingen moeten docenten en studiebegeleiders dat gaan leren.

Batavierenrace

Op 29 april klonk in Nijmegen om middernacht het startschot van de grootste jaarlijkse estafetteploeg ter wereld: de Batavierenrace. Aan de 175 kilometer lange loop deden dit jaar 8500 studenten mee. De tocht is verdeeld in 25 etappes van ongeveer zeven kilometer. Traditiegetrouw kwamen de lopers van de laatste etappe verkleed over de finish. Ook Leidse teams waren van de partij, waaronder Quintus-dispuut Atalanta, dat eindigde op plek 285 van de 314 teams. 'We gingen gelukkig niet voor de winst, maar voor de gezelligheid', zegt Nienke Coenen (22, civiel recht). Ze liep de laatste kilometers: 'Het was heel leuk, wel erg warm. We zagen ook iemand in een enorm taartpak. Dan is die 7,7 kilometer best ver.'

Protocol voor forensisch onderzoekers

Het Landelijk Team Forensisch Onderzoek, dat onder meer lijken identificeert na rampen, heeft een protocol opgesteld voor de omgang met beelden van slachtoffers.

Wie voor dat team werkt, moet nu eerst toestemming vragen bij de leiding voordat hij of zij die beelden deelt met anderen. Aanleiding hiervoor is een lezing van de Leidse emeritus-hoogleraar anatomie George Maat voor een studievereniging in Maastricht.

Maat liet daarbij beelden zien van slachtoffers van de ramp met vlucht MH17, en dat kwam uit omdat er stiekem een camera van RTL in de collegezaal stond. Toenmalig justitieminister Ard van der Steur stoorde zich aan het tonen van de beelden van slachtoffers. Later bleek dat Maat zich keurig aan de normen van zijn vakgebied had gehouden.

Van der Steur kreeg voor zijn onhandige aanpak van de kwestie uiteindelijk een motie van wan-

trouwen aan zijn broek. Maat werkt nog steeds voor het LTFO, en is verheugd dat er nu een regeling is; hij is zelfs om advies gevraagd over hoe dat protocol eruit zou moeten zien. 'Maar ook toen die regeling nog ongeschreven was, werd er al naar geleefd.'

Het protocol bestaat overigens al bijna een jaar. Het bestaat ervan kwam eind april pas naar buiten, in een brief van de huidige minister van Justitie, Stef Blok, aan de Tweede Kamer. **BB**

Kamervragen over studie vluchtelingen

De PVV is kritisch op het plan van het Leids Universitair Medisch Centrum (LUMC) om vluchtelingen op te leiden. De partij heeft minister Edith Schippers van Volksgezondheid om opheldering gevraagd.

Het LUMC gaat jaarlijks vier opleidingsplaatsen beschikbaar stellen voor vluchtelingen met een werken verblijfsstatus. 'Voor hen worden speciale opleidingsplaatsen gecreëerd om ze om te scholen tot verpleegkundige of doktersassistent. Zij krijgen ook extra taallessen,

taalstages en begeleiding', aldus het LUMC-persbericht.

Dit wordt geregeld met hulp van het zogeheten participatieloket, waarin het LUMC samenwerkt met reïntegratiebedrijf DZB Leiden en uitkeringsinstituut UWV. 'Het doel is om meer mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt te helpen bij het vinden van een passende baan binnen het LUMC.'

De PVV is niet erg gecharmeerd van het initiatief. Kamerlid Karen Gerbrands wil van Schippers weten of het de taak van een ziekenhuis is om opleidingsplaatsen voor vluch-

telingen te creëren. Ook vraagt de partij aan Schippers hoeveel extra geld er naar taallessen, taalstages en begeleiding van vluchtelingen gaat. En uit welk potje wordt dat dan betaald?

Gerbrands vindt dat de opleidingsplaatsen voor alle mogelijke kandidaten dienen te zijn en niet alleen voor vluchtelingen. Ze wil dat de minister het LUMC op de plannen aanspreekt.

En ten slotte vraagt de partij aan Schippers wanneer zij een 'einde gaat maken aan de voorrangsgeregelingen voor vluchtelingen'. **VB**

'Investeer miljoen in lokale journalistiek'

De gemeente Leiden zou een fonds van een miljoen euro moeten instellen om de lokale journalistiek te steunen, adviseren journalistiekdocenten van de Universiteit Leiden.

Twee euro per Leidenaar, voor een periode van vier jaar, voor een onafhankelijk journalistiekfonds. Dat is wat docenten Jaap de Jong en Willem Koetsenruiter zouden willen zien. De Leidse gemeenteraad had om zo'n advies gevraagd, want een gedeelte van de raad maakt zich zorgen over verschraving van de Leidse journalistiek. Het *Leidsch Dagblad* verkeert in financiële problemen, en ook *Mare* heeft de afgelopen jaren flink aan menskracht

ingeboet. Online initiatieven als *Leidsch.nu* en de plaatselijke versie van *dichtbij.nl* sneuvelde. Daardoor is er minder ruimte voor diepgang in de berichtgeving. Geen nieuws is slecht nieuws, en niet alleen voor journalisten.

Leidse media en onafhankelijke journalisten die daarmee samenwerken zouden bij dat fonds kunnen aankloppen met een voorstel. Als het iets met Leiden te maken heeft en ook daadwerkelijk interessant is voor de Leidenaars, maakt de aanvrager kans op een beurs. Of het fonds er ook komt, en of het ook zo groot wordt als de docenten dat voor zich zien, is nog niet zeker. Eerst moet het voorstel nog langs de Leidse gemeenteraad. **BB**

'Psychische nood en stress nemen toe'

De Faculty of Governance and Global Affairs (FGGA) in Den Haag gaat meer aandacht besteden aan studenten met psychische problemen. 'We gaan dit echt actief uitdragen.'

'Het komt steeds vaker voor dat studenten psychisch in de knoop raken', stelde studenteraadslid Geoffrey van der Voordt dinsdag tijdens de faculteitsraadsvergadering. 'De stress neemt toe, onder andere door strengere master-eisen. Als ik de cijfers moet geloven heeft veertig procent van de studenten nu al last van psychische klachten', aldus Van der Voordt. 'Ik verwacht nog strengere eisen in de toekomst. Dus de kans bestaat dat er nog meer studenten in de problemen gaan komen. De universiteit moet daar nu al op inspelen. Ik wil graag van het bestuur weten: hoe gaat de universiteit met deze kwestie om?'

'Ik ben een beetje voorzichtig met het gebruiken van couranten als bron van feiten', zei Johannes Magliano-Tromp van het faculteitsbestuur. 'Ik vind veertig procent wel veel. Wat wordt er dan allemaal meegerekend? Ook liefdesverdriet?'

Van der Voordt: 'Het draait met name om depressies. Dat is lastig inschatten, want wanneer heeft iemand eigenlijk last van een depressie?'

Magliano-Tromp: 'Los van definities en cijfers. Uw punt is helder. We zijn er ook mee bezig. Er komt meer aandacht voor het begeleiden

van studenten. Studieadviseurs volgen bijvoorbeeld cursussen waarin zij leren hoe zij moeten omgaan met studenten die aan psychoses lijden. Dat komt ook relatief vaak voor.'

Van der Voordt: 'Het university college stopt veel energie in de psychische begeleiding van hun studenten. Dat doen ze heel goed.'

'Stress bij studenten is een bekend probleem', zei raadslid Thijs Bosker, die aan het university college doceert. 'Vooral rond scripties. Studenten ervaren echt een hoge werkdruk. We nemen dat heel serieus. Zowel op groeps- als individueel niveau is er aandacht voor deze zaken. We hebben drie psychologen die parttime aan ons verbonden zijn. Zij hebben inloopsprekuren. We maken het heel bespreekbaar. Zo gaat de druk er wat van af.'

'Houdt ons vooral wakker op dit punt. Het lijkt me een goed idee om eens te kijken hoe het university college het aanpak', reageerde Magliano-Tromp. 'Daar kunnen we veel van leren. Bijvoorbeeld bij het opzetten van de nieuwe opleiding security studies. We gaan actief uitdragen dat we weten dat dit soort problemen leven onder studenten.'

Jolanda Riel van het faculteitsbestuur: 'Er komt een nieuw studentenvoorzieningsgebouw, vergelijkbaar met het Plexus in Leiden, en daar zitten dan ook de studentpsychologen.'

'Maak dat heel zichtbaar', vond studenteraadslid Carmen van Polanen Petel. 'Een student moet niet denken dat hij er alleen voorstaat.' **VB**

De Eerste Keren

Ik mag nu ook mee uit

Ruim zesduizend nieuwe studenten kwamen dit collegejaar naar Leiden. *Mare* volgt hun inburgering, van de eerste kamer, tot college, tentamen en gala.

Wie: Joris Hagenbeek (18)
Uit: Sneek, Friesland
Studie: Life Science & Technology (LST)

'Het ziet er uitgestorven uit, maar meestal is het hier best gezellig', zegt Joris Hagenbeek in de fusie van zijn studentenhuis aan het Flanorpad. Op de grote ontbijt tafel ligt een slagveld van lege verpakkingen en broodkrumels als bewijs. 'Samen spelletjes spelen is altijd wel chill. Terug naar Friesland ga ik vooral in tentamenperiodes, daar kan ik lekker rustig leren.'

Met een studie die deels door de TU Delft wordt aangeboden, had hij ook in Delft kunnen gaan wonen. 'Mijn studiegenoten hebben zo'n beetje fifty-fifty gekozen. Ik ben wel blij met m'n plekje. In Leiden heb je misschien wat meer verschillende soorten mensen. In Delft zijn ze allemaal wel erg van de bèta-kant. Maar goed, de campus beslaat daar echt één stuk van de stad, waar alles te vinden is: universiteit, studentenflats en ruimtes voor sport en cultuur, waar ik binnenkort wat drumlessen overweeg te volgen. In de rest van de stad kom ik alleen voor de borrels van Plankenkoorts. Misschien is mijn beeld dus wat vertekend. Die vereniging past trouwens heel goed bij mij: de borrels zijn meestal in Delft, maar we hebben ook een hangplek aan het Valkenburgse meer bij Leiden, waar de surflessen gegeven worden.'

Als zeventienjarige kon hij tijdens de El Cid-week nog niet bij alle verenigingen terecht. 'Maar ik hoef niet verder te zoeken. Ik ben helemaal op mijn plek bij PK. Deze zomer gaan we naar het Madnessfestival. Verder zit ik in de El

Foto Taco van der Eb

Cid-commissie, de design- en printcommissie en momenteel organiseren we Meimaand Surfmaand, voor niet-leden.'

Inmiddels is hij wel achttien. 'Als we met huisgenoten wat gaan eten, en daarna doorgaan naar Gebr. de Nobel, kan ik voortaan gewoon mee. Laatst was daar een concert, waar ik met een andere gast van Plankenkoorts naartoe ben gegaan, ook een metalhead. De band was Gorgoroth, heel obscure black

metal. Ik ga nog niet heel veel uit, maar het kán nu wel. Intussen zit ik ook dit semester vijf dagen per week in de collegezaal, dus ik houd niet héél veel tijd over voor dingen.' Een baantje stelt hij dan ook nog even uit tot van de zomer.

'Als mensen vroegen wat ik ging studeren, legde ik altijd uit: een soort van microbiologie, maar dan met toepassing. En dat klopt aardig. In Delft leren we de kennis uit Leiden praktisch toepassen.

De Leidse kant trekt me wat meer, maar in Delft vind ik het heus niet stom. In Leiden zijn alle studentendingen meer gescheiden en verspreid over de stad, wat een andere sfeer geeft. De bètafaculteit staat tussen alle bedrijven waar je later misschien komt te werken. Al denk ik daar nog niet echt over na. Ik zie wel waar het heengaait.

'Tot nu toe gaat het redelijk, slechts één herkansing. Deze periode kom ik

ook wel goed door, en dan zijn we er alweer bijna. Van leraren en van mijn ouders kreeg ik vroeger nogal eens te horen: "Let je wel op?" Soms wel terecht, maar ik heb er eigenlijk altijd wel vertrouwen in. Ik zie het gewoon wel gebeuren dat ik alles haal, en dan haal ik alles ook. Het is een relaxed jaar en ik heb het wel naar m'n zin.'

DOOR MARLEEN VAN WESEL

Maretjes

De prijs voor een Maretje bedraagt €9,- per 30 woorden, opgegeven via redactie@mare.leidenuniv.nl uiterlijk t/m maandag 16.00 uur. Maretjes aangeboden voor commerciële doeleinden worden niet geplaatst, evenmin als Maretjes waarin zaken worden aangeboden die de waarde van 4.500 euro te boven gaan.

Doe meer met je kennis! Vrijwilligers gezocht voor één uur per week **bijles en huiswerkbegeleiding** op verschillende locaties of bij de leerling thuis. **Leiden-Noord**, 22 leerlingen **basisonderwijs**, groep 4 t/m 8. *Rekenen, begrijpend lezen, groep 4, €5,- per les. **Voortgezet onderwijs**: *Engels, 2vwo. *Engels, geschiedenis, brugklas vmbo-t, havo, €5,- per les. *Nederlands, wiskunde, brugklas mavo. *Engels, 4havo. *Aardrijkskunde, brugklas vmbo/havo. **Leiden-Zuid**, 7 leerlingen **basisonderwijs**, groep 4 t/m 8. **Voortgezet onderwijs**: *Engels, 2mavo. Onderwijswinkel, Driftstraat 77, ma, wo en do 15-17u. Tel. 071-5214256. E-mail:

hdekoomen@owwleiden.nl.

Gezocht: **jongerenvertegenwoordiger Europese Zaken**. Laat jij dé stem van jongeren horen in Brussel? Wil jij met jongeren in gesprek over Europa en de toekomst van de Europese Unie? Geef je dan vóór 9 mei op als jongerenvertegenwoordiger Europese Zaken! Kijk op www.njr.nl/vacature voor meer informatie.

Kamerkoor Het Zingend Hart trekt naar de Oost! Met een **Aziatisch programma** sluiten we aan bij het Leidse Aziëjaar. **China, Japan en Indonesië** komen zeker aan bod, **Korea** misschien ook. De uitvoeringen staan gepland voor najaar 2017. Onze voorstellingen bevatten meestal theater elementen, onder professionele regie. We zingen veel uit het hoofd. Ben je **sopraan, alt** of **bas** en spreekt dit je aan? Stuur dan een mail naar info@hetzingendhart.nl. Vind je het leuk bij ons, dan ben je van harte welkom om te **auditeren**. Kijk voor

meer informatie op hetzingendhart.nl. **Student-assistent gezocht**. De afdeling **Belastingrecht** zoekt voor het eerste semester 2017-2018 een student-assistent die een **boekencollectie** wil inventariseren en opschonen. Meer informatie over deze functie vind je op: <https://www.universiteitleiden.nl/nieuws/2017/04/vacature-student-assistent-bij-de-afdeling-belastingrecht>

Maretjes Extra

Maretjes-extra zijn bedoeld voor semi-commerciële instanties. De prijs voor een Maretje-extra is €23,- incl. BTW voor elke vijftigertig woorden. U kunt deze advertenties uiterlijk op de vrijdag vóór het verschijnen van *Mare* opgeven bij Bureau van Vliet B.V., postbus 20, 2040 AA Zandvoort, telefoon n 023-571 47 45. E-mail: Zandvoort@bureauvanvliet.com

Academische Agenda

Dhr. A.S. Sediq hoopt op dinsdag 9 mei om 15.00 uur te promoveren tot doctor in de Wiskunde en Natuurwetenschappen. De titel van het proefschrift is 'Analysis of sub-visible particles in complex injectable formulations'. Promotoren zijn Prof.dr. W. Jiskoot en Prof.dr. G.J. Witkamp (TU Delft).

Dhr. C.R.C. Hogewoning hoopt op woensdag 10 mei om 16.15 uur te promoveren tot doctor in de Geneeskunde. De titel van het proefschrift is 'Sling surgery for stress urinary incontinence; the perfect solution?'. Promotoren zijn

Prof.dr. R.C.M. Pelger en Prof.dr. M.C. De Ruiter.

Dhr. N. Hayashi hoopt op donderdag 11 mei om 11.15 uur te promoveren tot doctor in de Rechtsgeleerdheid. De titel van het proefschrift is 'Military Necessity'. Promotor is Prof.dr. C. Stahn.

Dhr. H.A.V. Kistemaker hoopt op donderdag 11 mei om 13.45 uur te promoveren tot doctor in de Wiskunde en Natuurwetenschappen. De titel van het proefschrift is 'Synthesis of well-defined ADP-ribosylated biomolecules'. Promotor is Prof.dr. G.A. van der Marel.

Dhr. Q. Yu hoopt op donderdag 11 mei om 15.00 uur te promoveren tot doctor in de Rechtsgeleerdheid. De titel van het proefschrift is 'Market Power and Competition Law In the Software Industry'. Promotoren zijn Prof.dr. T.R. Ottervanger en Prof.dr. S.C.G. Van den Bogaert.

Mw. I. Groenberg hoopt op donderdag 11 mei om 16.15 uur te promoveren tot doctor in de Geneeskunde. De titel van het proefschrift is 'CHECK'D?!'. Promotoren zijn Prof.dr. W.J.J. Assendelft en Prof.dr. A.M. Stiggebout.

MEDILINGUA TRANSLATIONS

MediLingua is een internationaal medisch vertaalbureau gevestigd in Leiden. Wij werken voor producenten van geneesmiddelen, fabrikanten van medische apparatuur, medische uitgeverij, medische tijdschriften en clinical research-organisaties. Vertalingen worden in ongeveer 40 verschillende doeltaallanden door teams van ervaren medisch vertalers geproduceerd en gereviseerd.

Wij hebben tot eind 2017 plaats voor een:

Projectmanager

om ons team van senior projectmanagers te ondersteunen. Met het aantal uren zijn we flexibel (maar wij denken aan 24 uur per week). Wij zoeken iemand die erg nauwkeurig is, graag met taal werkt, uitstekende kennis van het Engels heeft en handig is met computers.

Bel (071-5680862) of email Mary Weller (mary.weller@medilingua.com) voor meer informatie over deze functie. www.medilingua.com

GEZOCHT: GEZONDE POEP

Transplantatie helpt bij het bestrijden van infecties

De Nederlandse Feces Donor Bank is nu meer dan een jaar open. De eerste resultaten bij patiënten met een bepaalde infectie zijn veelbelovend, maar voor verdere experimenten zijn meer donoren nodig.

DOOR BART BRAUN 'Het overstroomt', zegt arts-microbioloog prof. dr. Ed Kuijper over de poepbank die hij samen met maagdarmspecialist Josbert Keller heeft opgezet in het Leids Universitair Medisch Centrum. Niet met poep trouwens, maar met aanvragen. De totale voorraad van de Nederlandse Donor Feces Bank (NDFB) bestaat nu uit zo'n dertig buisjes met ingevroren donaties.

Dat is genoeg voor het hoofddoel van de bank. Die bestaat in de eerste plaats voor het helpen van patiënten die geïnfecteerd zijn met de darmbacterie *Clostridium difficile*. Zo'n infectie loop je typisch op na een antibiotica-kuurtje: dan zijn de gewone bewoners van je darmen flink uitgedund, en kan de *C.diff* zich snel gaan verspreiden. In theorie zou je die infectie kunnen bestrijden door nog een keer antibiotica te nemen, maar dat creëert ook weer meer ruimte voor nieuwe infecties.

Een gedeelte van de patiënten komt zo in een vicieuze cirkel van chronische ziekte en tijdelijk helpende antibioticakuurtjes terecht. Het ziektebeeld varieert van milde diarree tot heftige ontstekingen die gaten in de darmen kunnen slaan. Zo'n vier procent van de patiënten sterft als gevolg van de infectie.

Een poeptransplantatie kan helpen, omdat een gezonde drol barst van de levende darmbacteriën. Als je doe overzet, zorgt dat ervoor dat er meer goede bacteriën in de darmen

terechtkomen, en die concurreren vervolgens de *Clostridium*s weg. Die transplantatie komt overigens via een slangetje door de neus helemaal bovenin de darmen terecht. Dat is niet alleen minder ingrijpend dan via de andere route, het werkt ook beter, omdat zo het hele darmstelsel van bacteriën wordt voorzien, in plaats van alleen de onderkant.

De eerste resultaten zijn inmiddels binnenvallen, vertelt Liz Terveer, de coördinator van de bank. Meer dan negentig procent van de mensen met een *C.diff*-infectie is na twee poeptransplantaties genezen, terwijl antibiotica slechts bij 31 procent van de patiënten helpt. Je hoeft niet naar het LUMC te komen voor een lading donorpoep: maag-darmspecialisten kunnen er eentje opvragen bij de NDFB, en die stuurt ze dan met speciaal transport naar het ziekenhuis waar het nodig is. Dat zijn die aanvragen waar Kuijper er steeds meer van ziet.

Op dit moment is *Clostridium*-infectie de enige geregistreerde aandoening waarvoor zo'n fecale microbiota transplantatie geïndiceerd is. Andere behandelingen zijn experimenteler, en moeten langs de medisch-ethische commissie. Kuijper: 'We gaan binnenkort bijvoorbeeld een casusbeschrijving publiceren over een patiënt die een bacterie in zijn darmen had, die resistent was tegen antibiotica. Klinisch was het een succes, maar microbiologisch niet. Bij nader inzien bleek hij namelijk twee van zulke multiresistente ziekmakers bij zich te hebben, en we kregen er maar eentje weg.'

'Het primaire doel was om *C.diff*-patiënten makkelijker behandeling te geven. En dat loopt hartstikke goed', vertelt Terveer. 'Het uiteindelijke doel is dat we ontdekken welke bacteriën in de donorpoep het goede werk

doen. Dan stoppen we die bij wijze van spreken in een pil, en dan hebben we de donoren niet meer nodig.'

Het idee hier is dat je niet alleen kijkt naar de soorten bacteriën, maar ook naar wat ze precies uitspoken. Aan de ene kant kunnen verschillende soorten hetzelfde taakje uitvoeren, en dus allemaal nuttig zijn. Een goede variant van *C.difficile* is de *Clostridium scindens*: die breekt galzouten af tot stofjes die de groei van zijn boosaardige neefje remmen.

EEN GEZONDE DROL BARST VAN HET LEVEN

Terveer: 'Wellicht heeft een donor niet die specifieke soort in zijn darmen, maar wel een andere bacterie die dezelfde functie heeft.' Het omgekeerde kan ook: dat twee bacteriën die genetisch hetzelfde zijn, in een heel andere stofwisselings-stand zijn geschakeld. Dat roept dan een andere reactie op bij de patiënt. Terveer: 'Bij een *Clostridium difficile*-infectie werkt eigenlijk alle poep van de donoren die we geselecteerd hebben. Bij andere ziektes is het wat ingewikkelder. Bij een proef bij patiënten met een ontsteking aan de dikke darm zagen we dat één donor meer genezing gaf dan de rest. Die bleek meer bacteriën met een bepaald soort stofwisseling in zijn poep te hebben. Misschien moeten we daarop letten? We hebben veel ideeën, maar het is nog niet allemaal uitgekristalliseerd.'

AUTISME UIT JE DARMEN?

De Nederlandse Donor Feces Bank heeft op dit moment genoeg 'productie', zoals arts-microbioloog Ed Kuijper het noemt. Tenminste: genoeg om aan de medische aanvragen te voldoen. 'Maar ja, er zijn allerlei studies die we ook nog zouden willen uitvoeren', verzucht hij.

Dat de bacteriepopulatie in je darmen een rol speelt bij darmonstekingen, dat is niet zo'n spannend inzicht. De laatste tien jaar zijn er echter steeds meer aanwijzingen gekomen dat je darmflora bij nog veel meer problemen betrokken is. Zo lijken ze een rol te spelen bij het ontstaan van overgewicht: als je dunne muizen een transplantatie geeft met de poep van dikke muizen, worden ze dikker. Dat betekent overigens niet dat de vetzucht genezende probiotica-yoghurt nu om de hoek staat: er is een vaag verband tussen obesitas en de samenstelling van je darmflora, maar wetenschappers kunnen niet aan de hand van je poep bepalen of je te dik bent of niet.

Voor allerlei andere aandoeningen is de raadselachtigheid nog groter. Het zou goed kunnen dat je darmbewoners ook iets te maken hebben met depressie, angstgevoelens en een bepaalde vorm van autisme. Patiënten uit die laatste groep hebben bijvoorbeeld veel vaker diarree. Het zou, misschien, in theorie, mogelijk, kunnen dat hun darmbacteriën een stofje afscheiden dat invloed heeft op het zenuwstelsel.

'Er is ooit een studie geweest die liet zien dat de autistische klachten bij deze groep afnamen als je ze antibiotica gaf, en terugkwamen na de kuur', vertelt Kuijper. 'Methodologisch viel er wel wat af te doen op dat onderzoek, maar ik zou daar dolgraag beter naar willen kijken. Er is heel veel onderzoek naar de rol van darmflora bij ziektes als Crohn en colitis ulcerosa, maar op het grensvlak met de psychiatrie zijn maar weinig wetenschappers bezig. Zelf hopen we binnenkort meer onderzoek te kunnen gaan doen naar de rol van microben bij de ziekte van Parkinson. In het ideale geval zou je dan preventieve middelen kunnen ontwikkelen.'

DONOR WORDEN?

De Leidse poeptransplantatiebank telt op dit moment vijf donoren. Ze zoeken er meer.

Je wordt niet zomaar poepdonor, want de eisenlijst is lang. Jouw poep wordt straks aan zieke mensen gegeven, dus de Nederlandse Donor Feces Bank wil zo veilig mogelijke kwaliteitspoep. Omdat er nog zoveel onbekend is over de invloed van de darmflora (zie andere kader), neemt de bank het zekere voor het onzekere. Mensen van boven de vijftig vallen af, mensen met obesitas, iedereen die wel eens een depressie heeft gehad, mensen die zelf darmklachten hebben, en iedereen die de donatie niet binnen twee uur na het toiletbezoek op het Leids Universitair Medisch Centrum kan komen afleveren.

Daar krijgt de donatie eerst nog een behandeling. Een gedeelte wordt opzij gezet om te onderzoeken op eventuele ziekmakers. Alle aanwezige pijnboompijtes, maïskorrels en andere slecht verteerde resten blijven achter in een zeefje, de rest wordt fijngestampt, en aangelengd. Elke zestig gram poep levert één buisje met een chocolademelk-achtige suspensie op, dat de vriezer in gaat bij tachtig graden onder nul.

Na alle media-aandacht bij start van de donorbank, meldden zich 165 potentiële poepgevers aan. Slechts vijf daarvan zijn nu actief als donor. En nee, je krijgt er niet voor betaald. 'Het zijn gemotiveerde, altruïstisch ingestelde mensen', vertelt coördinator Liz Terveer, 'Vaak hebben ze bijvoorbeeld familie met de ziekte van Crohn of een chronische *Clostridium*-infectie.' Belangstelling? Aanmelden kan via www.ndfb.nl

Een opgevangen donatie moet binnen twee uur bij het LUMC zijn.

Opinie

Verbreek alle banden met fossiele industrie

Universiteit, maak ook financiën duurzaam

Als de Leidse universiteit werkelijk duurzaam wil zijn, moet ook de boekhouding grondig op de schop, betoogt **Marleen Schreuder**. Want door de omgang met bedrijven en pensioenfondsen ABP maakt Leiden zich schuldig aan het verwoesten van de planeet.

In een open brief in *Trouw* schreven negentig hoogleraren dat het cruciaal is dat Nederland koploper wordt in het verduurzamen van de economie. Twee van de ondergetekenden zijn verbonden aan de Universiteit Leiden, namelijk Peter van Bodegom (Environmental Biology) en Arnold Tukker (Industrial Ecology). Dat duurzaamheid ook op onze universiteit een rol speelt lijkt een goede zaak, maar het huidige beleid schiet tekort om de benodigde verandering teweeg te brengen.

Uit de snelheid waarmee de aarde op dit moment opwarmt, blijkt dat er urgentie geboden is om zo snel mogelijk over te schakelen naar schonere energiebronnen. Op dit moment is er wetenschappelijke consensus over het feit dat 80 procent van de fossiele brandstoffen in de grond moet blijven zitten om onder de norm van twee graden opwarming te blijven. Deze norm is leidend, en geldt als een absoluut maximum. Indien er geen verandering plaatsvindt, bereiken we volgens de laatste berekeningen al binnen vijf jaar de 'gewenste' anderhalve graad opwarming. *The clock is ticking...*

Naast wetenschappelijke consensus is er sinds december 2015 ook politieke consensus om het klimaatprobleem aan te pakken. Met het tekenen van het klimaatverdrag van Parijs bonden 195 landen zich aan de positieve verplichting om de grens van twee graden opwarming te bewerkstelligen. De vraag die rest is dan ook: hoe nu verder?

Voor de Universiteit Leiden betekent dit dat ook zij zich zal moeten inzetten om milieuvriendelijk beleid te voeren. Ondanks goede maatregelen, zoals de warmte-koudeopslag en isolering van de gebouwen, maakt deze universiteit zich via andere wegen schuldig aan het verwoesten van de planeet. Door in zee te gaan met de Rabobank en het pensioenfonds ABP, kiest de Universiteit Leiden er voor klimaatverandering goed te keuren en hier indirect aan bij te dragen.

Deze instituten hebben namelijk beide investeringen in de fossiele industrie. Deze investeringen zijn niet alleen amoreel, maar ook een financieel risico. Om aan de eisen van het klimaatverdrag te voldoen, zullen er steeds

meer maatregelen tegen de fossiele industrie moeten worden genomen.

Hierdoor zal veruit het grootste deel van het geïnvesteerde vermogen geen rendement vinden. Dit wordt ook wel omschreven als de *carbon bubble*. Het effect zou vergelijkbaar kunnen zijn met de *internet bubble* van de jaren negentig, waar miljoenen aan financiële belangen verdampten.

Ter illustratie: het ABP, het grootste pensioenfonds van Nederland waarin de Universiteit Leiden haar pensioenen onderbrengt, heeft tien procent van hun 372 miljard aan vermogen op dit moment geïnvesteerd in olie, kolen en gas. Door deze investeringen terug te trekken, kan het ABP allereerst het eerdergenoemde financiële risico vermijden. Daarnaast zou het pensioengeld van meer dan twee miljoen Nederlanders, waaronder het geld van alle medewerkers van de Universiteit Leiden, niet meer worden besteed aan de verdere opwarming van de aarde.

Fossil Free is een wereldwijd netwerk van mensen dat zich inzet om publiek geld weg te halen uit de fossiele sector. Dit proces wordt ook wel *divesteren* genoemd. Vele vooraanstaande universiteiten en steden, waaronder Yale, Stanford, Oxford en de gemeente Amsterdam hebben zich al uitgesproken tegen de amorele investeringen in de fossiele industrie. In Nederland is Fossil Free actief in onder andere Wageningen, Utrecht, Amsterdam en Leiden.

Want ook de Leidse universiteit zou haar banden met de fossiele industrie moeten verbreken. Universiteiten zijn bij uitstek de plek waar duurzame innovatie plaatsvindt, en dus zouden ook de financiën van deze universiteiten bij moeten dragen aan een betere wereld. De Universiteit Leiden heeft met haar publieke functie een morele plicht om zich actief uit te spreken tegen de investeringen van haar bank en pensioenfondsen.

Daarnaast zou zij deze industrie ook op andere manieren moeten weren. Netwerkborels, carrière-dagen en lezingen, maar ook interne bestuursfuncties, geven een platform aan mensen en bedrijven die verdienen aan de opwarming van de aarde. Zij die de wereld helpen verwoesten zouden niet de kans mogen krijgen om onze beste studenten te verleiden met hen mee te doen. *The clock is ticking...*

MARLEEN SCHREUDER is masterstudent European Law. Op 11 mei tussen 12:30 en 14:00 u. staat *Fossil Free Leiden* in het kader van de *Global Divestment Mobilisation Week*

De vergeten

Voor George Maduro waren

Er zijn meer Leidse oorlogshelden dan de Soldaat van Oranje, zo blijkt uit de biografie over de Leidse rechtenstudent George Maduro. 'Drieduizend gulden betalen of terug in de cel? Dan maar weer terug.'

DOOR SAMUEL DE KORTE Op 11 mei 1944 rond 7 uur 's avonds hoorde George Maduro vanuit zijn cel in de gevangenis van Saarbrücken hoe geallieerde bommenwerpers overvlogen. De bewakers hadden dekking gezocht in een schuilkamer, toen een kettingbom insloeg. Maduro vluchtte naar buiten en vond daar zijn beste vriend Oncko Wttewaall van Stoetwegen.

Ze konden ontsnappen, maar deden het niet. Want, zo schreef Wttewaall van Stoetwegen achteraf: 'George vond het immoreel, daar hier de mensen onder het puin lagen te gillen. We hebben er twee uitgegraven wat Polen bleken te zijn. Later vertelde de oppercipier dat als het Duitsers waren geweest we een lintje gekregen zouden hebben.'

Maduro is een relatief onbekende Leidse held over wie Kathleen Brandt-Carey de biografie *Ridder zonder vrees of blaam* schreef. Hij werd op 15 juli 1916 geboren op Curaçao, als enige zoon van de Joodse Jossy en Rebecca Maduro. Al vanaf jonge leeftijd werd de kleine George duidelijk gemaakt dat hij voorbestemd was voor een leidinggevende functie binnen het grote familiebedrijf, Maduro & Sons, met takken in het bankierswezen en in de scheepsvaart. Op tienjarige leeftijd vertrok de familie naar Nederland, maar toen zijn ouders niet aan het klimaat en de cultuur konden wennen, vertrokken ze naar Parijs en werd George ondergebracht bij pleegouders.

In 1934 ging Maduro rechten studeren in Leiden. Tijdens zijn studie werd hij lid bij

de studentenvereniging Minerva en vestigde hij zich aan Noordeinde 52. Na de ontgroening richtte George zich op zijn studie, maar mogelijk werd hij afgeleid door zijn jaarclub, Dignus, en het lustrumjaar van Minerva. Tijdens het hoogtepunt van de lustrumweek liep George mee in de maskerade als brouweester met een prachtige mantel, pofbroek en hoge laarzen.

Zijn studieresultaten vielen tegen, schrijft de biografe. 'Voor het gemiddelde corpslid was dit geen reden om de welverdiende vakantie af te zeggen, maar het gemiddelde lid had natuurlijk geen Jossy als vader. George werd teruggestuurd naar Leiden om te studeren en de familie vierde vakantie zonder hem.' In 1936 slaagde hij bij de laatste poging voor de zomervakantie alsnog voor zijn kandidaatsexamen.

Na de vakantie keerde George echter niet terug naar Leiden. Hij was namelijk opgeroepen voor het leger en ingedeeld bij de cavalerie. De oproep verliep op basis van een loterij onder alle geregistreerde jongemannen in de gemeente. De indeling bij de huzaren bood het voordeel dat hij minimale studievertraging opliep. Na een jaar actieve training in Amersfoort kon hij namelijk lid worden van de Nationale Reserve. Dit bracht nog twee jaar met grote exercities met zich mee, maar die duurden twintig dagen en vonden plaats in de vakantie.

Later verhuisde George naar Stille Rijn 11, waar hij samenwoonde met verschillende andere ouderejaars van Minerva. Hij was lid van de schermclub, Arena Studiosorum, en van een nieuw borrelgezelschap, Bittergenootschap Half-Ruggement Sint Joris, waarvan hij zelfs vicepresident werd. Deze club was bedoeld voor reservisten van de cavalerie.

Tussendoor probeerde hij de familie-er te redden door de zogenoemde Looden Verrader terug te veroveren. Dit was een

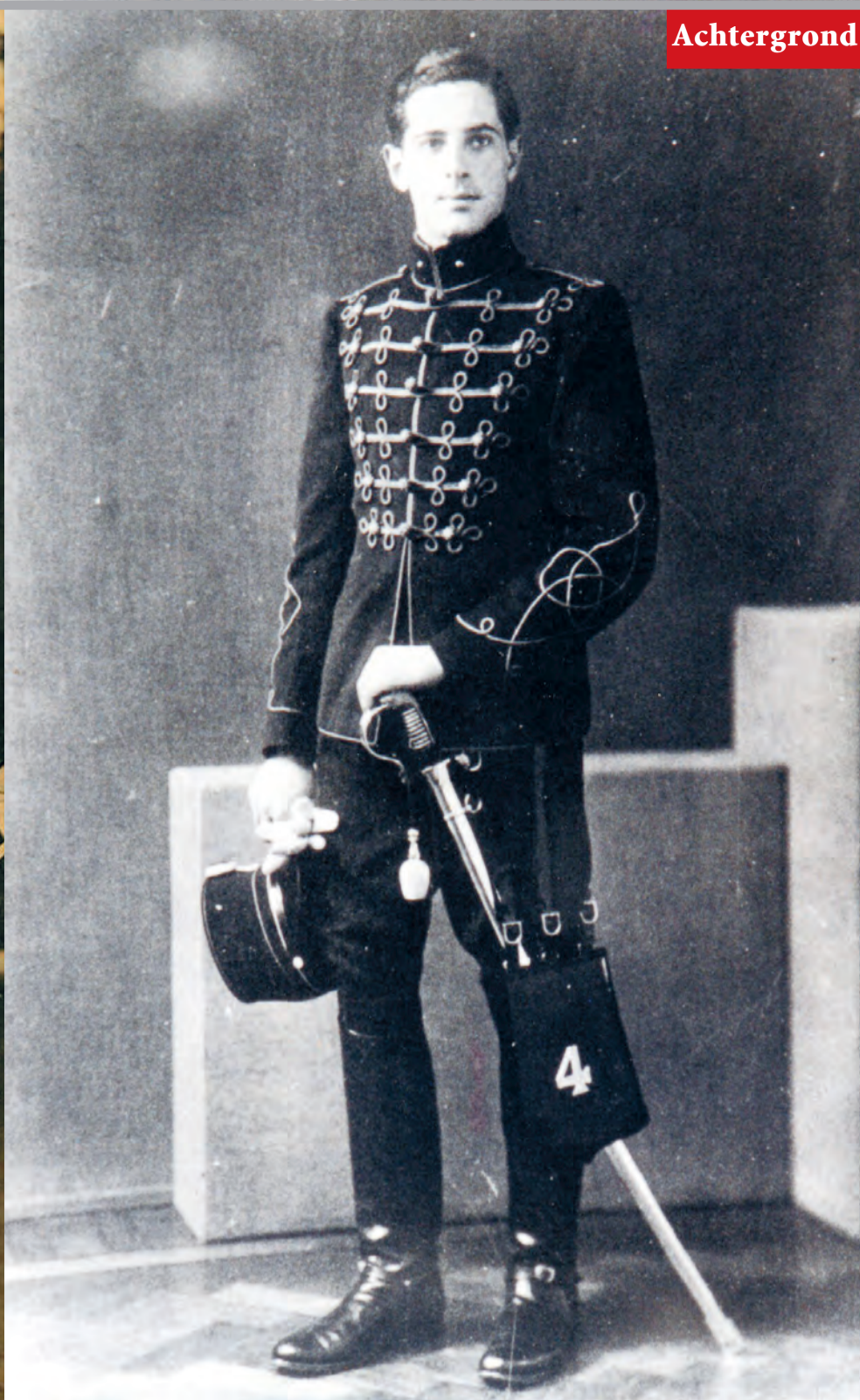

soldaat van Oranje

principes belangrijker dan vrijheid

George Maduro traint te paard bij de cavalerie (1937)

En ja, Madurodam is naar hem vernoemd.

boegbeeld, in de vorm van een dame, dat afkomstig zou zijn van een in Curaçao ontploft fregat en uiteindelijk in handen was gekomen van de familie Maduro. Het beeld werd met enige regelmaat door de Nederlandse marine als een soort ludieke grap 'geroofd' en weer teruggegeven. Zo ook door de bemanning van het pantserdekschip *Gelderland*.

Toen de *Gelderland* in 1938 in Rotterdam aanmeerde, besloot Maduro om de marine terug te pakken. Samen met drie medestudenten roeide hij naar het schip. 'We hadden touwen met enterhaken eraan meegenomen, maar dat was niet nodig want achter de *Gelderland* lag een kleine sloep en langs dat touw ben ik naar boven geklommen', schreef hij aan zijn ouders. Aan boord liep het mis: hij werd ontdekt. 'Ik wilde eigenlijk net doen of ik bij het schip hoorde en toen de schildwacht mij toeriep: "Burger of matroos?" riep ik terug: "Matroos natuurlijk en hou nou je kop!" Maar gelukkig: 'Het noemen van mijn naam voor den onderofficier van de wacht was voldoende om het doel te verklaren van mijn sluippartij.'

Toen de Duitsers Nederland binnenvielen in de meidagen van 1940 wist Maduro zich te onderscheiden door zijn dappere optreden tijdens de gevechten rondom Villa Dorrepaal. Hij wist de villa terug te veroveren, waardoor de Duitsers de toegang tot Den Haag via de Oude Tolbrug werd ontnomen. Later tijdens de meidagen schoten mannen onder het bevel van Maduro twee spionnen dood, waarvoor hij zou worden opgesloten in het Oranjehotel, een gevangenis in Scheveningen voor Nederlanders die verzet tegen de Duitsers hadden gepleegd.

Ook daar liet hij zijn principes prevaleren boven zijn eventuele vrijheid. Toen hij op 15 december 1941 uit zijn cel werd gehaald, vreesde hij naar een kamp te worden afgevoerd. Maar bij de poort gaf de cipier hem de keuze: 'Wilt u drieduizend gulden betalen

of weer terug in de gevangenis?' George antwoordde: "Dan maar weer terug." De Duitser vervloekte hem: "Verdammt Jude, Sie können nach Hause gehen, Sie sind Entlassen." Toen was hij alsnog vrij.

In juni 1943 besloot hij om zich te voegen bij zijn vriend Oncko Wttewaall van Stoetwegen, die vlak daarvoor naar Brussel uitgeweken was. Hij had de Utrechtse rechtenstudent leren kennen op de huzarenopleiding. Samen hadden ze voor het verzet onder meer wapens van de Duitsers gestolen. Nu wilden ze proberen om naar Engeland te vluchten om met andere vrije Nederlanders te strijden tegen de nazi's. Het liep echter anders: de groep werd verraden tijdens de vlucht op 4 september 1943 en belandde in de gevangenis van Saarbrücken.

Daar heerste een streng regime. Gevangenen kregen 's ochtends een snee brood, 's middags een liter aardappelschillen-soep en 's avonds weer een snee brood. Een emmer diende als wc. Na de eerste ontsnappingskans te hebben laten passeren, volgde bij een nieuw bombardement een tweede mogelijkheid. Een Pool wist Maduro's cel te openen, schreef Wttewaall van Stoetwegen. 'George holde toen naar de mijne, maakte die open en daar het personeel in de schuilkelder zat hebben we geprobeerd weg te komen.' Dit keer kwamen ze tot voorbij de gevangenismuur, 'waar we gesnapt werden door de Directeur van de gevangenis met het pistool in de hand'.

In november 1944 werd Maduro afgevoerd naar concentratiekamp Dachau. Binnen een week wist hij zich op te werken tot slaapzaal-capo, wat inhield dat hij de verantwoordelijkheid voor de zaal droeg. Weinig mensen die pas een week in het kamp waren genoten zulk vertrouwen. Toch sloeg het noodlot toe en op 8 februari 1945 stierf George Maduro aan de vlektyfus.

Na de oorlog wilden zijn ouders een monument oprichten voor hun overleden zoon. Zij

voelden echter weinig voor een standbeeld, en kozen voor een ander project dat zijn naam kreeg: de miniatuurstad Madurodam. De winst van het park ging destijds naar een studentensanatorium voor studenten met tuberculose.

Deze ziekte is tegenwoordig uitgebannen

en het geld gaat naar goede doelen voor kinderen en jongeren.

Kathleen Brandt-Carey, *Ridder zonder vrees of blaam. Het leven van George Maduro 1916 - 1945*. Uitgeverij Spectrum, 422 bladzijden. € 24,99

Leiden op 4 en 5 mei

Herdenkingen Tijdens de Slag om Den Haag, bij de Duitse inval op 10 mei 1940, wisten Nederlandse soldaten nog een strategisch belangrijke brug over de Rijn te heroveren: bij het Haagsche Schouw, toen nog Oegstgeest. Het plan van de Duitsers om Den Haag binnen te dringen om de regering en de koningin gevangen te nemen, ging niet door. 51 Nederlandse militairen sneuvelden bij de strijd om de brug en nog eens 95 bij de gevechten om het dorp Valkenburg en het vliegveld.

Al op 26 april 1941 werd het oorlogsmonument onthuld. Dát mocht blijkbaar van de Duitsers, maar de burgemeester was afwezig. Die was de week ervoor gearresteerd door de bezetter. Op **4 mei** worden om **15.00 uur** de gevallen bij het monument herdacht. Om **17.00 uur** is de herdenking van de razzia in de wijk de Kooi. In 1944 werden daar zo'n dertig familieleden van verzetslieden opgepakt. Om **19.00 uur** start de Dodenherdenking in de Pieterskerk. Tenslotte is er op **7 mei** om **19.00 uur** in de Hooglandse Kerk de herdenking van de Jodenvervolgving.

Wandelingen Historicus Alphons Siebelt geeft op 7 mei twee oorlogswandelingen door Leiden. Thema: 'Collaboratie en confrontatie'. De wandelingen starten om 10.30 en 14.00 uur bij het standbeeld van burgemeester Van der Werf en duren twee uur. Deelname kost €9 en aanmelden kan via contact@onderduikers.nl.

LibertyTour17 Zeven estafetteteams en een optocht van historische legervoertuigen leggen in de nacht van 4 op 5 mei 135 kilometer af van Wageningen naar Den Haag. Net als de Irene Brigade 72 jaar eerder deed, om met de Canadese geallieerden Den Haag te ontzetten.

De stoet trekt vrijdag tegen het middaguur over het Leidse Rapenburg, waar een aubade voor de Soldaat van Oranje wordt opgevoerd. Die woont immers als student boven het huidige café Barvera. Rond 14.00 uur arriveert het bevrijdingsvuur op het Malieveld, waar het Bevrijdingsfestival dan van start gaat.

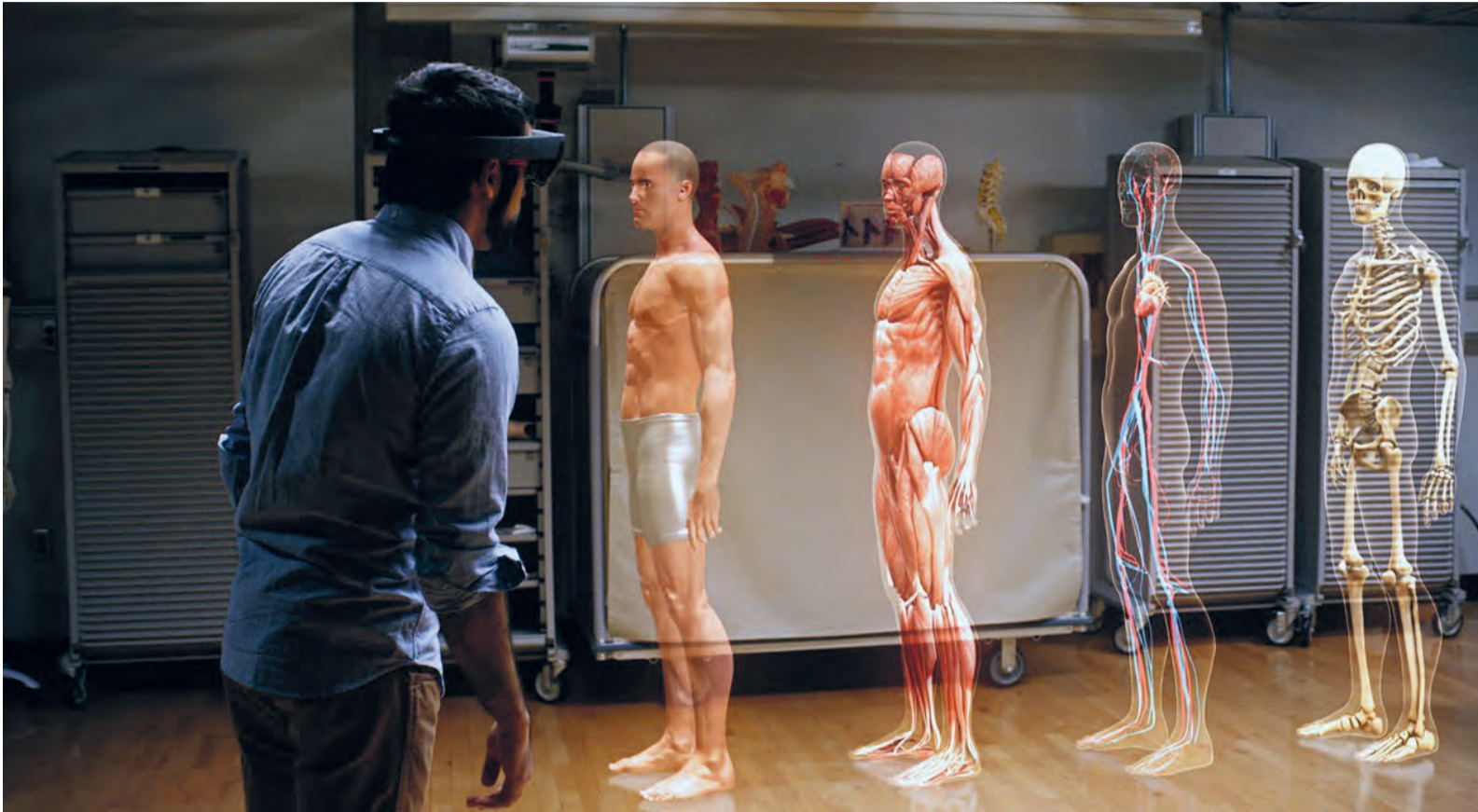
Festival Leiden heeft ook een eigen bevrijdingsfeestje: Bevrijding op het Plein. Een gratis festival op het Hooglandse Kerkplein, op 5 mei van 11.00 uur tot 23.30, met foodtrucks, een Biergarten en optredens van o.a. Kees van Hondt, The Local 6, Reinier Haas en Klapstuk Soundsystem.

Boek Buck Goudriaan, schrijver van verschillende boeken over Leiden en de oorlog, presenteerde afgelopen maand: *Eerst Nederland bevrijden, dan Indonesië*, een boekje over Indonesische studenten in Leiden tijdens de Tweede Wereldoorlog (uitg. De Nieuwe Vaart). Zo'n honderd studeerden er hier bij het uitbreken van de oorlog. Terug konden ze niet. De meesten raakten betrokken bij het verzet.

Lecture hall of the future?

The digital transformation of university education

Using a "HoloLens", a kind of virtual reality goggles, the viewer can select muscles and bones. Photo by Microsoft

How digital is education at Leiden? So far, it's the early adopters who seem to be experimenting with blended learning. "You shouldn't dive head first into new hypes."

BY VINCENT BONGERS AND ANOUSHKA KLOOSTERMAN "When I first thought of it, people told me it was impossible – too futuristic. But that just makes me want to try harder. I want to show them that it is possible."

Beerend Hierck, an anatomy and embryology lecturer, has been experimenting with augmented reality at Leiden University Medical Centre. Using a "HoloLens", a kind of virtual reality goggles that allow you to see the real world at the same time, his app projects a 3-D model of a human leg into the centre of the room. The viewer can walk around it and crawl underneath it. You can select muscles and bones and make the ankle move by pressing your finger and thumb together in the air.

Hierck is working closely with Thomas Hurkxkens, a film director who works for The Hague Centre for Innovation, an institution that develops new teaching technology. "We experiment with virtual and augmented reality", he explains. "But we also work with chatbots and so on."

They haven't finished developing the bones app yet. They have plans to make the holographic foot move with the goggle-wearer's foot using motion tracking. Eventually, several students, all wearing goggles, should be able to see the same hologram so that they can work together. "We might add gaming elements."

And it's not just physicians who are busy with new technology for teaching. Far from it: at Leiden University, lecturers and staff are very involved in blended learning, i.e. combining various methods and technologies to improve lectures.

The early adopters among the lecturers post vlogs or ask students to record presentations in a studio.

"Don't think that Leiden has stood still for twenty years and is now trying to innovate", says Marja Ver-

stelle, who coordinates the university's education and ICT programme.

"It's an ongoing process, but developments are moving faster and faster. Everyone thinks that it's all about what you put online but actually it's about better use of time. We want to more in-depth education in the time that students and lecturers share."

So far, blended learning has been left to a group of tech-savvy lecturers, according to Verstelle. "We're looking for enterprising university people who love technology. Not everyone is like that, or wants to be."

Kim Beerden, a history lecturer, often uses Pitch2Peer, a platform in Blackboard, to upload assignments. "There's a studio at Reuvenplaats where students hold their presentations for me and a camera man. We put those shorts on Blackboard and the students give each other feedback on their presentations."

In her opinion, all ICT tools are an extra. "They could never replace normal lectures. Education is about meeting in a group each week and discussing things. As a lecturer, you want to get your students excited and stimulate them, but nothing should never come at the expense of those hours. If the university wants those extras, they should give something in return to compensate for the workload. There should be some money available."

"You really need to like doing it, or else it won't work", Bram Ieven, a philosopher and literature theorist, says. He is trying to build a "bridge between lectures and tutorials" by means of web lectures. "At first, I recorded shorts in the studio. I bought a camera, which cost two hundred Euros, and record and edit it myself."

"The university doesn't oblige lecturers to do it, but we do encourage them", say Vice Rector Hester Bijl. "Here in the back seat, we say: we want this. We're talking to faculties about their strategies, we've got a budget and we're bringing in experts so there'll be some progress within a couple of years. At the moment, I wouldn't make it mandatory and I wonder whether that's necessary. We don't even have the capacity to

introduce it so soon. We need to remain critical about what's needed and what's not."

However, according to ICT coordinator Verstelle, the policy applies to an entire programme in some cases. "Previously, we encouraged individual lecturers to blend their subjects. Three years ago, we decided to encourage entire programmes to do it. We asked Law, Psychology and International Studies to give it a try. We need to create more unity but without requiring everyone to learn to work with every bit of new technology. On the other hand, it doesn't work if everyone uses voting pads. It doesn't work if they are only used occasionally as a device to keep people awake."

"We're only doing things that we think might have a large impact and could actually change the teaching system. It can be done – but we don't know whether it will be done. That's how we felt about moocs (massive open online courses) – get in on it, just give it a try. It's more sensible than waiting to see how other universities deal with it and getting left behind."

It's quite a lot of work for teachers who do all that on top of their normal jobs, according to Tax-Law Professor Sjoerd Douma, who recently received an award for his mooc "Rethinking International Tax Law". Students who followed that course on the Coursera platform gave it a score of 9.8. "It got off to a particularly slow start in 2015. I had to learn how to use the autocue and so on. It took two hours to record a five-minute short. I'd start early in the morning and work all day. I was shattered by bedtime. Making a mooc really is an investment in time. It took us six months – and that's still pretty damned fast."

Nynke Bos, an educational sciences researcher at ICLON, thinks that the mooc hype has had its day. "Millions were invested and now it's run its course. It's not going to attract more students to Leiden. It's more for people like me who have jobs but want to follow a course on eighteenth-century art or something. Expectations were sky-high, but moocs did not start a revolution in teaching."

Verstelle says that Leiden is now

working on a number of spocs (small private online course): "It has the appeal of the on-demand Netflix set-up. We're trying to arrange them so that you can follow a course online at one of Leiden's League of European Research Universities partners and get credits for it. It's a lot of work – we'll probably go live in January – but this digital kit means we can offer more customisation. That's where things are heading."

"I spent ten years at the University of Amsterdam as a policy officer and I saw my share of hypes", says Bos, who was awarded her doctorate for her study of new forms of teaching. "They spent money on all sorts of innovative technologies as if it was going out of fashion, but hardly anyone checked whether something actually worked. That's how I came up with the idea of researching it. After all, certainty through statistics: it's the only way to find out what works." Her advice is: "You shouldn't dive head first into new hypes. All universities do it and Leiden is no different. Blended learning and other methods are means to an end, not vice versa. You don't always need to plug something in."

"We think there are two important elements", says Hurkxkens, the film director. "Of course, it's technology that raises discussions on teaching and innovation but actually it's a case of technology and new narrative methods."

Like story-telling: linking a problem to a recognisable image or story. "Students learn better if you incorporate facts in a story." So they thought up the Marco van Basten case, about the famous Dutch football player. "He was kicked in the ankles very often, but he didn't want to give up", explains Hierck, the anatomy lecturer. Repeated injections relieved the pain in his joints but after a while, his ankle was so badly damaged he was forced to stop playing. The upper ankle joint was fixed with screws so he can't stretch or lift his foot but he can still walk." We ask the students: How does that work?

Hierck: "It's more than just fun. Students react very enthusiastically and don't want to take off the goggles. But we need to see what the effect is, namely whether they learn more quickly and can remember it for longer periods. So we need an educational study. There won't be three hundred students wearing these goggles at a lecture any time soon."

"You don't always need to plug something in." Photo by Stanford University

‘Is dit nou Pokémon?’

Tentoonstelling *Cool Japan in Volkenkunde*

Museum Volkenkunde viert de Japanse cultuur. Je kunt er dansen met een robot, gamen en manga kijken. Maar behalve een kindvriendelijke verdieping, is er ook dood en verderf.

DOOR ANOUSHKA KLOOSTERMAN ‘It’s showtime!’ schreeuwt een getekende Japanse *salary man* vanaf een metershoog scherm. Hij en een paar andere mannen in pak duiken dansend een menigte in. Het is een scene uit de Japanse *anime* (tekenfilm) *Summer Wars*. Het is ook het eerste dat bezoekers van de tentoonstelling *Cool Japan* in het Museum Volkenkunde krijgen te zien.

Sinds 14 april is de vaste collectie namelijk aangevuld met een tijdelijke tentoonstelling over Japanse popcultuur. Veel mensen vinden Japan ‘cool’, stelt de introductietekst. Dat blijkt ook uit de bezoekersaantallen, die de verwachtingen overst. ‘Vanaf de eerste dag is het eigenlijk al druk’, zegt de woordvoester van Volkenkunde.

De tentoonstelling is een bonte verzameling van kanten van de Japanse cultuur die in het Westen populair zijn. Dat is meer dan Pokémon. De begane grond is vooral kindvriendelijk: er is een zaal gewijd aan het concept *kawaii*, vaak uitgebeeld door grote ogen en kinderlijke trekken in Japanse tekenfilms.

Een andere zaal gaat over de Japanse *otaku* – los vertaald als ‘nerd’ – waarin een manga-leescafé is nagebouwd, cosplay-kostuums staan uitgestald, en waar bezoekers arcadegames kunnen spelen. De laatste kamer is een explosie van bubblegum-rose, een kunstwerk van Sebastian Masuda.

‘Je bent mooi, zelfs als je pas twaalf bent’, deelt Pepper, een pratende en dansende robot, een jonge bezoeker mee. De volgende bezoeker wil met de robot dansen. Ze kiest het nummer ‘Let it go’ en even later zwaaien de robotarmen mee op de muziek.

Japan wordt vaak geassocieerd met menselijke machines, wordt uitgelegd. ‘De Japanse benadering is uniek: daar wordt de robot niet gezien als een levenloos mechanisch hulpje, maar als een bezielde wezen.’ Pepper is een gezelschapsrobot, gemaakt om mensen te vermaken en te troosten. Ze kan dansen, praten, en gezichtsuitdrukkingen herkennen.

Dood en verderf is er natuurlijk ook, op de tweede verdieping (alleen voor twaalf jaar en ouder). Bovenaan de trap zie je de beroemde scene uit horrorfilm *The Ring* – het meisje met een wit lijkgewaad en lang zwart haar kruipt uit een put en vervolgens door het tv-scherm. Het ‘spook met het lange haar’ is een bekend figuur in Japanse horror en kwam in oude prenten ook al voor. Japanse horror gaat vaak over geesten en spoken, meer dan in Westerse films.

Op een scherm worden scènes uit de Japanse horrorgame *Silent Hill* geprojecteerd. Het hoofdpersonage wordt achtervolgd door onzichtbare geesten. ‘Is dit nou Pokémon?’ vraagt een jongen zich hardop af. ‘Ja, van de Pokémonkaarten?’ zegt zijn moeder. Het is in ieder geval een videogame, besluit de jongen. ‘GTA?’

Cool Japan
Museum Volkenkunde, t/m 17 sept gratis voor Leidse studenten

Matsuura Hiroyuki, Uki-Uki, 2012
Bruikleen van kunstenaar en Tokyo Gallery+BTA

Agenda

FILM

TRIANON
Going in Style
vr. zo. di. 16.30 + 19.30, do. za. ma. 21.45
Alone in Berlin
do. ma. 16.30, do. za. ma. wo. 19.15, vr. zo. di. 21.45
LIDO
Hidden Figures
vr. zo. 15.15, vr. zo. di. 18.15, wo. 18.30
KIJKHUIS
Down to Earth
zo. 14.00
Lady Macbeth
za. zo. 16.00, vr. di. wo. 18.45, do. ma. 21.00
Meer films op bioscopleniden.nl

MUZIEK

STADSGEHOORZAAL
Japanse slagwerkgroep Yamato
Wo 10 mei, 20.15
LEIDSE HOUT
Zondagmiddagconcert de Waterlelie: KenG
Zo 7 mei, 13.30 en 14.45, gratis
GEBR DE NOBEL
Puur Classics
Vr 5 mei, 23.00, €6,-
Tim Akkerman
Za 6 mei, 19.30, €12,50
MUZIEKHUIS
4the Music
Zo 7 mei, 16.30, gratis
Cale Tyson Band
Di 9 mei, 20.30
BPLUS OUDE VEST
Lunchconcert
Wo 11 mei, 12.45, €6,-
ACADEMIEGEBOUW
Inloopconcert Academie-orgel
Wo 10 mei, 13.00, gratis
DE TWEE SPIEGHELS
Jeroen Vrolijk therapy session
Vr 5 mei, 21.00
Bernard Berkout and friends
Za 6 mei, 21.00

DIVERSEN

HOGLANDSE KERKPLEIN
Bevrijding op het Plein
Vr 5 mei, 11.00, gratis
HOOGHEEMRAADSCHAP
Watertheater
Di 9 mei, 19.00
OLD SCHOOL
Theaterroute PS|jong
Do 4 mei, 21.00
Vr 5 en za 6 mei, 16.00 en 21.00
STADSGEHOORZAAL
Kruisbestuiving: Hoe is natuurbescherming ontstaan?
Zo 7 mei, 17.00
BINNENSTAD
Lentebierwandeling
Zo 7 mei, 14.00, €29,50
THEATER INS BLAU
Firma MES: Rishi
Za 6 mei, 20.30, €16,-
LEIDSE SCHOUWBURG
Katinka Polderman
Vr 5 mei, 20.15, v.a. €14,-
Erik van Muiswinkel
Za 6 mei, 20.15, v.a. €16,-
VAN DER WERFFPARK
Stadswandeling over Leiden in WOII
Zo 7 mei, 10.30 en 14.00, €9,-
LUMC
Jelgersma lezing: Slapeloosheid
Di 9 mei, 16.15, gratis
LIPSUIS
Peggy & Nelly (lezing en filmvertoning)
Wo 10 mei, 19.30, gratis
BOEKHANDEL VAN STOCKUM
Lezing Jeroen van Zoolingen
Do 11 mei, 19.00, gratis
HAAGSE KOPIES
De Toffe Tekeningen expositie
Zo 7 mei - eind juni
ARS AEMULA
Tentoonstelling: Wald der Verwondering
t/m 7 mei
SIEBOLDHUIS
Casper Faassen: De dingen die voorbij gaan t/m 4 juni 2017
HET LEIDS WEVERSHUIS
Tentoonstelling: Significant Stitches
t/m 11 juni 2017
MUSEUM VOLKENKUNDE
Tentoonstelling: COOL JAPAN
t/m 17 september 2017
Tentoonstelling: Canadese Inuit kunst
t/m 7 januari 2018

Oma is ook voetbalmascotte

Negende editie van kortefilmfestival

Voetbaloma Eleanor Taylor als *Wally the Warrior*. Still uit *Oor Wally*

Op de Leiden International Short Film Experience is plek voor sci-fi, een harde monoloog over geestesziekte en een documentaire over het wel en wee van de Schotse voetbalmascotte *Wally the Warrior*.

DOOR VINCENT BONGERS Op het veld van de Schotse voetbalclub Stenhousemuir FC ligt papperige sneeuw. Oude mannetjes met mutsen zitten op de tribune om een wedstrijd te

bekijken in de derde divisie van de toch al niet al te hoogstaande Schotse voetbalcompetitie.

In de catacomben van het stadionnetje trekt Eleanor Taylor, oma van zeven kleinkinderen, een kostuum aan. Zodra ze de bijpassende, oversized vikingskop met oranje haar, forse baard en een helm met hoorns heeft opgezet, is ze omgetoverd tot *Wally the Warrior*, de mascotte die het degradatievoetbal van haar club al decennia iets dragelijker maakt. ‘I never get nervous:

I put my suit on and just enjoy it’, aldus Eleanor als ze het veld betreedt.

Inmiddels is de mascotte bekender dan de club. Regisseur Martin Lennon volgde *Wally* tijdens weer een moeizaam seizoen van Stenhousemuir.

De korte tragikomische documentaire *Oor Wally* is te zien tijdens de Leiden International Short Film Experience (LISFE) op 13 en 14 mei in het Volkshuis. Het is de negende editie van het festival. De organisatie moest een keuze maken uit meer dan 1200 inzendingen uit tachtig landen.

Een opvallende film in het programma is *Pure Waanzin* van de Belgische regisseur Lander Haverals. Diens broer Jelle pleegde in 2007 zelfmoord. ‘Een keuze die moeilijk te begrijpen is, maar ik heb toch geprobeerd dat ergens te vatten’, zei Haverals erover tegen de Belgische zender *Canvas*.

Dat deed hij door een film te maken naar een tekst die door zijn broer is geschreven. ‘Ik hoop hiermee de angst en het taboe rond dit onderwerp een klein beetje te doorbreken.’ *Pure Waanzin* is een intense monoloog van iets meer dan zes minuten. ‘U bent allen smerige rottende mensdiertjes’, bijt acteur Seppe Cosyns de kijker onder andere toe. De film is genomineerd voor een LISFE-award.

Er is ook een categorie voor werk

gemaakt door studenten. In *Next* van Elena Brodach trekt een jonge vrouw de lakens af van een naakte slapende man. Vervolgens pakt ze een scalpel uit een doos.

Op het festival is ook een mini blockbuster te zien. *Icarus* van de Amerikaan Tom Teller is een groots opgezette sciencefiction met veel special effects waarin de mens de sprong naar Mars heeft gemaakt. Een van de kolonisten op de rode planeet moet een communicatiesatelliet repareren. Er gaat iets fout en haar zoon besluit in een opwelling een reddingspoging te wagen.

Luchtiger is de documentaire *Digital Immigrants*, genomineerd voor de student-award, waarin ouderen op aandoenlijke wijze klungelen met smartphones en tablets.

Hoe lang gaat het nog duren voordat de technologische ontwikkelingen zo snel gaan dat vrijwel niemand deze nog bij kan houden, vragen de Zwitserse regisseurs zich af.

‘Waarom werkt het niet?’ vraagt een oude man vol vertwijfeling aan het beeldscherm voor zijn neus. Hij houdt het echter bij een zeer milde vorm van *technology related anger*.

Leiden International Short Film Experience
Het Leidse Volkshuis
13 en 14 mei, €12 – 20 (vkv €9 – 16)

Het Clubje

V.l.n.r. Megalithic, Jaromirr, Caela, Dr. Random en Ymir. Foto Taco van der Eb

‘Wij zijn dol op academisch gamen’

Videogames and Archeology at Leiden University (VALUE)

Angus “Dr. Random” Mol (32, al gepromoveerd): ‘We zijn allemaal archeologen. Behalve Vincent, die is alleen gamer. Onze stichting, VALUE, probeert games en wetenschap bij elkaar te brengen.’

Csilla “Caela” Ariese (29, PhD archeologie): ‘We doen academisch onderzoek, en daarnaast proberen we ook publiek te bereiken.’

Mol: ‘En we hebben veel lol.’

Krijn “Megalithic” Boom (31, PhD archeologie): ‘Toen ISIS de tempel in Palmyra vernietigde, hebben we dat gereconstrueerd in *Minecraft*. We nodigden studenten uit, specialisten. Het was een groot evenement, en binnen twee uur was het klaar.’

Aris “Ymir” Politopoulos (27, PhD Archeologie): ‘Was mooi om te zien. We hadden de bouwplannen gemaakt. En vooral de kinderen van de professoren

waren hard bezig met bouwen.’

Ariese: ‘Wat interessant is, is dat mensen begonnen de discussiëren. Bouw je de ruïnes na? Of juist hoe het zoals het in de originele tekeningen staat, die lang geleden zijn gemaakt?’

Mol: ‘Je kunt games gebruiken om theorieën te weerleggen over hoe mensen zich zouden hebben gedragen in het verleden. Sommige archeologen hebben het idee dat, lang geleden, het draaide om *the survival of the fittest*. Maar als je een online setting maakt, waarin er geen regels zijn en het spel draait om overleven, zie je dat mensen toch netwerken bouwen.’

Ariese: ‘We kijken naar games die helemaal niet gemaakt waren om archeologisch te zijn. Zoals *World of Warcraft*: dat is ook al onderzocht door antropologen, economen, psychologen en biologen. Allemaal onderzoek waarbij je menselijk

gedrag in een bepaalde ruimte wil repliceren. Dat kan met computerspellen. Met simulaties moet je programmeren hoe mensen zich gedragen. Maar echte mensen gedragen zich irrationeel, en niet programmeerbaar.’

Politopoulos: ‘Bij steden, zoals de Romeinse havenstad Ostia hebben we bepaalde ideeën hoe mensen zich verplaatsten. Maar we weten het niet zeker. We kunnen die elementen in een game zetten en zo simulaties doen die op geen andere manier mogelijk zijn. In *World of Warcraft* kan je bijvoorbeeld heel precies zien hoe personages bewegen in de stad. Dat klopt vaak ook niet met hoe het van tevoren was bedacht.’

Vincent “Jaromirr” Vandemeulebroucke (33): ‘Een paar jaar geleden was er een *bug*, waardoor een virus, dat eigenlijk had moeten uitsterven, andere spelers begon te infecteren en zich door het

hele spel verspreidde. Hele steden evacueerden, en er kwamen quarantaines.’

Ariese: ‘Je kan dat soort experimenten niet met echte mensen doen. Het is ook gepubliceerd door virologen. Sommige mensen vluchtten, anderen infecteerden andere spelers juist expres. Het is wel een speelse omgeving, dus je kan het niet een op een vergelijken met de realiteit, maar het leidt wel tot interessante modellen.’

Mol: ‘Mensen denken altijd dat we gewoon willen gamen. We zijn daar inderdaad dol op, maar komen er juist door onze stichting steeds minder aan toe. Het mooie eraan is dat je academisch onderzoek met een ander medium kan doen dan je gewend bent, zoals papier. Of voor archeologen, door in de grond de graven.’

DOOR ANOUSHKA KLOOSTERMAN

Column

Slapend rijk

Muisstil is het in de UB, alsof we allemaal bang zijn dat de straatkatten ons horen. Straatkatten kunnen namelijk niet van huis, dus er wordt ook nooit gedanst op de tafel. Nee, nee, hier wordt gestudeerd en geslapen, daarom zit ik meestal in Café Ubé. Daar blijf ik nog een beetje wakker.

Met een stapel A4'tjes en een laptop onder mijn arm draai ik het poortje bij de ingang terug alsof er niks gebeurd is en zet de koffieautomaat in werking.

Na een tafel gevuld te hebben met studeerbenodigdheden begin ik gelijk met soggen, procrastineren of hoe je het ook wilt noemen. Het internet is dan wel te groot om alles ervan te ontdekken, toch doe ik m'n best om er in ieder geval zoveel mogelijk van te zien.

Met Google als reismaatje surfen we via *Maps* naar Hawaii en even later gaan we door naar de *New York Times*. Ze zeggen iets over het gebruik van een *nap pod*, wat te interessant klinkt om niet verder uit te zoeken. Blijkbaar gebruiken bedrijven slaapcabines om de arbeidsproductiviteit te verhogen. Ze maken hun werknemers slapend rijk, en daarmee zichzelf ook.

Wat lijkt dat me fijn, even een tukkie doen en slapend verrijkt worden. Ik pak mijn spullen weer op, ga terug door het poortje in en begeef me richting de zevende stilleruimte. De stapel A4'tjes onder mijn hoofd ligt verbaazingwekkend comfortabel en het geluid van de tikkende toetsenborden heeft wel wat weg van regen.

Mijn dagrust wordt helaas vroegtijdig verstoord door twee pratende mensen. Aso's. Vrijwel iedereen kijkt hun kant op en een paar ietwat verbaasd naar mij, dus ik besluit maar met ze mee te kijken. We ergeren ons er elke keer aan, terwijl we weten dat we het kunnen verwachten. Eigenlijk is die stilleruimte in de UB ook gewoon wat onhandig hé, al die slapende en niet-slapende mensen bij elkaar. Waarom zou de UB geen *nap pods* nemen?

Die *Asian Library* kon er ook prima bovenop, waarom doen we er niet een slaapzolder bij? Daar mag iedereen komen, in tegenstelling tot de *Asian Library*, waar mensen zonder Azië-gerelateerde studie worden weggestuurd.

Laten we er zelfs één plaats bijzetten voor iemand die het tikkende toetsenbord wil bespelen, die hoeft niet eens geïnteresseerd te zijn in slapen. Misschien doen we er wat meer, veertig ofzo. Dan plaatsen we ook nog wat ruimte voor mensen om te fluisteren en om de drie kwartier mogen er twee mensen daar een gesprekje komen voeren. Het moet wel een powernapje blijven natuurlijk.

MATTIJN DE GROOT is student wijsbegeerte

Bandirah

